

**KOMERCIJALNA
БАНКА**

БАНКА ПОСЛОВНОГ СВИЈЕТА
Будва 086 - 451 - 471
Подгорица 081 - 234 - 380
Бар 085 - 313 - 893

БУДВА У ГЛАВНУ ТУРИСТИЧКУ
СЕЗОНУ УШЛА СА ВИШЕ ВОДЕ

**ОВОГ ЉЕТА
МАЊЕ ЖЕЂИ (3)**

ДРУГА РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА
ГРАДОНАЧЕЛНИКА ЛИБЕРАЛА

**ПРОМИЈЕНИТИ
ОДНАРОЂЕНИ РЕЖИМ
У ЦРНОЈ ГОРИ (3)**

ИЗ МОГ УГЛА

**ИНВЕСТИЦИЈЕ У
(НЕ)ПОЗНАТО (5)**

ОСВРТ

**РАСПРОДАЈА СЕ
НАСТАВЉА (5)**

УДРУЖЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ
АГЕНЦИЈА ЦРНЕ ГОРЕ О ОДНОСУ
ВЛАДЕ ПРЕМА ТУРИЗМУ

**ДИСКРИМИНАЦИЈА
НАЈВЕЋЕГ
ИЗВОЗНИКА (7)**

КАКО ЗАШТИТИТИ МАСЛИНЕ НА
ЦРНОГОРСКОМ ПРИМОРјУ

**ПОПИС, КАТЕГОРИЗАЦИЈА,
ПА РЕВИТАЛИЗАЦИЈА (8)**

ПРОСЛАВА ТРОЈЧИНОГ ДАНА
У БУДВИ

**ДУХОВНОСТ, ТРАДИЦИЈА
И КУЛТУРА (10)**

УЧИ 17. ФЕСТИВАЛА ГРАД ТЕАТАР

**ДРУГАЧИЈЕ КУЛТУРНО
ЉЕТО (15)**

ПРИМОРАЦ-ЈУГОПЕТРОЛ – ПУНО
ПРОМЈЕНА ИЗМЕЂУ ДВИЈЕ СЕЗОНЕ

**НОВИ ИГРАЧИ,
РУКОВОДИОЦИ, ТРЕНЕР... (18)**

(НЕ)ОЧEKИВАНА ОДЛУКА
ОК БУДВАНСКА РИВИЈЕРА

**ПОНОВО БЕЗ
ЕВРОПЕ (19)**

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXXI • БРОЈ 487. • БУДВА, 30. ЈУНА 2003. ГОДИНЕ • ЦИЈЕНА 0,50 Е

„MUSIC FESTIVAL BUDVA 2003“

Иако су организатори јубиларног десетог медитеранског фестивала „Music Festival Budva 2003“ највили само једног побједника, стручни жири је, након финалне вечери, одлучио да прво место равномјерно подијеле Дадо Топић са пјесмом „Бајка о љубави“ и Саша Матић са нумером „Мој град“. Друго место је освојила пјесма „Након толико година“ Бориса Режака, док је трећа „Као некад“ Бојана Бајрамовића. Награду за најбољи текст добио је Златан Фазлић за текст композиције „Мој град“, за најбољи аранжман нарађен је Вук Протић за пјесму „Постојим и ја“, док је награду за најбољи медитерански звук добио Бојан Бајрамовић. Награду за најбољег дебитанта, коју је додјелила Компанија „Новости“, добио је Слободан Бајић који је учествовао са нумером „Змај од папира“, док су акредитовани новинари додјелили награду за најбољу интерпретацију „Даворин Поповић“ Дадо Топићу. Бојан Бајрамовић је добио и награду Турске културне заједнице.

Новчани дуо прве награде, 3.000 евра, подијелиће два побједника, док добитник друге награде добија 2.000, а трећи 1.000 евра. Како је речено на једној од конференција за новинаре, које су свакодневно организоване у подне у хотелу „Аvala“, побједник Фестивала у Будви, у овом случају оба, учествоваће на Охридском фестивалу који се одржава од 21. до 24. августа.

Састав седмочланог стручног жи-

такмичара наступио је популарни панонски морнар Ђорђе Балашевић.

Друге полуфиналне вече наступила су 24 извођача: Жељко Савић, Бојана и Ђоко, Зоран Марић, Маја Загорац, Дуо Модерато, Мирза Алијагић, Соња Коцић, Зијо Валентино, Тања Јабучанин, Драган Чолаковић, Дука Мартиновић, Владана Вучинић, Зоран Лековић, Seckin Piriler, Игор Старовић, Бранко Ликић, Сања Мијатовић и Ксенија, Адо-Регина, Владмир Савчић Чоби, Марија Тулга Masherideyim, Мартин Вучић, Марија Шерифовић и Дадо Топић. Ревијални дио исте вечери и наступ двоструког побједника италијанског фестивала у Сан Рему „Matia Bazaar“ бенд, и поред нешто слабије посјећености, био је пун погодак и права музичка посласница уз „вјечне пјесме“. Потврђује то и коментар једног новинара на конференцији за новинаре одржаној сљедећег дана „да би многи пјевачи који су наступили у такмичарском дијелу, могли да се баце са зидина Старог града када су чули популарну италијанску групу и њену пјевачицу Силвију Мецановић“.

Уједнички савјет музичких директора „Music Festivala Budva“ у проширеном саставу за финално вече одабрао је 24 композиције чији су извођачи Жељко Савић, Слободан Бајић, Тања Јабучанин, Зоран Лековић, Сања Мијатовић фејат, Ксенија, Игор Вукојевић, Марија Тулга Masherideyim, Дадо Топић Романа и Саша Матић, као и гости из Турске Seckin Piriler и Tulga Masherideyim. Концерт Горана Бреговића, који је за ову прилику стигао из Буенос Ајреса, и Оркестра за свадбе и сахране, уместо треће фестивалске вечери, због кишне, одржан је последње вечери, која је била ревијалног карактера. У каталогу за фестивал за Бреговићеву музику је написано „...Свадба је сахрана прошlostи баш као што је сахрана коначна свадба са будућношћу. Оба ритуала краси иста музика захтијевајући трошење највреднијих емоција...“. Након Бреговићевог концерта и уручења награда, награђене композиције на овогодишњем Фестивалу извели су

ПОБИЈЕДИЛИ ДАДО ТОПИЋ И САША МАТИЋ

Саша Матић, Дадо Топић, Борис Режак, Бојан Бајрамовић, Сергеј Ђетковић и Слободан Бајић. Фестивал је завршен концертом Рада Шербенеје и истарског рок бенда, који је представљао, како је најављено, „штруту музичку варзијанту“ уз подсећање на старе хитове.

Организатори овогодишњег Фестивала су, а биће и наредних четири године, „Music Festival Budva“ д.о.о. из Подгорице и „Music Star Production“ из Београда. Генерални продуцент је био Рака Марић, директор „Music Festivala Budva“ Вукић Распоповић, директор предузећа „Music Festivala Budva“ Ранко Секуловић, директор и главни и одговорни уредник „Music Star Production“ Драгослав Гане Пецикоза, редитељ Станко Црнобрња и сценограф Саво Барбузан.

Пренос су обезбиједиле РТВ Црна Гора и Пинк, а водитељи су би-

ли Јиљана Благојевић са ТВ Црна Гора и Милан Милићић и Ђојана Одавић са ТВ Пинк. Сценарио је дјело Владимира Ђурића Ђуре.

Према ријечима организатора, овогодишњи Фестивал је коштао 350.000 евра.

- Било је малих организационих пропуста, замјерки на сценарио и функционисање водитељског трија, али с обзиром на веома кратак рок, непуна два мјесеца колико смо имали времена да реализујемо све, крајни утицци су задовољавајући, посебно што се тиче ревијалног дијела - био је искрен продуцент Марић на последњој конференцији за новинаре.

Према ријечима директора Распоповића овогодишњи фестивал представља добар темељ новом који ће, већ следеће године допуњен новим елементима, бити много бољи.

М. Мијушковић

D.O.O. LIR

Tel: 086/ 401 - 910

**KINESKI RESTORAN
HONG KONG**

VILA BALKAN
STARI GRAD
BUDVA
tel. 086 452 725

**Chicken
Restaurant**

STARI GRAD
BUDVA
V. Karadžića br. 1
tel. 086 451 314

Riblji restoran
Kokoš Stari Grad

STARI GRAD
BUDVA
Njegoševa br. 14
tel. 086 452 725

D.O.O. LIR

Tel: 086/ 401 - 910

**KINESKI RESTORAN
HONG KONG**

VILA BALKAN
STARI GRAD
BUDVA
tel. 086 452 725

**Chicken
Restaurant**

STARI GRAD
BUDVA
V. Karadžića br. 1
tel. 086 451 314

Riblji restoran
Kokoš Stari grad

STARI GRAD
BUDVA
Njegoševa br. 14
tel. 086 452 725

АКТУЕЛНОСТИ

ОДЛУКАМА СКУПШТИНА ОПШТИНА БУДВА И КОТОР

ОСНОВАНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ САНИТАРНОМ ДЕПОНИЈОМ ЛОВАЊА

За регионалну санитарну дјеловију којом ће управљаши котарска и будванска општина и ЈП Црногорско приморје изјаснили су одборници владајућих коалиција, а први били одборници ДПС и СДП

Одборници скупштина општина Будва и Котор, на сједницама одржаним 23. јуна, већином гласова доносили су Одлуку о оснивању Међупривредног приједлога друштва за управљање санитарном депонијом "Ловања", одлуку која је усвојила на основу Споразума о заједничком решавању проблема депоновања чврстог отпада у општинама Будва и Котор који су предсједници ових општина Весна Радуновић и Никола Самарџић потписали 9. октобра прошле године. Послије потписивања споразума ЈП Црногорско приморје и Међународна асоцијација за развој (ИДА) закључили су Уговор о одобравању бесповратних средстава чиме је постала

извјесна реализација Пројекта за јешавање проблема чврстог отпада у приморском дијелу РЦГ и изградње санитарне депоније за ове општине. У складу с тим предложено је да општина Котор уступи локацију за изградњу санитарне депоније и да се процијењено уступање сматра улогом у основном капиталу Друштва. Преостали дио учесника општине Котор и Будва обезједила би из донација Свјетске банке. У основном капиталу од 1.714.644 евра Општина Котор учествује са 46,36% (794.827 евра - 434.827 из донације и 360.000 евра као приједност локације), Општина Будва 28,69% (491.945,25 евра из донације) а ЈП Црногорско приједло

морје 24,95% (427.902,75 евра - 308.913,75 из донације и 118.989 евра по основу преузете обавезе Владе РЦГ). Друштву могу приступити и остale општине са Црногорском приморјем и то кроз докапитализацију. Образлажући изградњу будуће санитарне депоније одборницима у Котору и Будви Предраг Ђелобрковић, директор, и Пуниша Павићевић, технички директор ЈП Црногорско приморје, истакли су да је то решење урађено по стандардима Европске уније и Свјетске банке, и за које је добијена сагласност Владе РЦГ, Министарства за заштиту животне средине и уређење простора и Савезног министарства саобраћаја и телекомуникација због близине аеродрома. То су прихватили одборници владајућих коалиција у Котору и Будви, али не и опозиције. Одборници Социјалдемократске партије у Будви, који су на скупштинску сједницу дошли послиje вишемесечне аптиенције, гласали су против сматрајући да одлука о депонији Ловања није добро припремљена. У Котору против су били одборници Демократске партије социјалиста и Социјалдемократске партије, а протест због формирања регионалне санитарне депоније изразили су и представници мјесне сједнице Кавач на чијем подручју се налази Ловања.

В.М.С.

ПОМОРЦИ ЈУГООЦЕАНИЈЕ ШТРАКОВАЛИ ГЛАЂУ ОД 12. МАЈА ДО 9. ЈУНА ДА БИ НАПЛАТИЛИ ДАВНО ЗАРАЂЕНЕ ПЛАТЕ

ЗЛЕ ПАРЕ

Наиме, од 12. маја до 9. јуна 50 помораца котарске Југооцеаније а са њима и супруге неких од помораца, као и неки радници копнених служби, у пословној згради у Котору, и у то свечаној сали, штрајковали су глађу! Гладовали су да би наплатили зараде које чекају по два или три године које су зарадили док су бродови били у комерцијалној ангажованости, док је Југооцеанија фигурирала као колико толико "живо" предузеће.

Драму помораца чији су животи често били угрожени јавност је помно пратила а надлежни органи у државнији се превише "претргли" да се случај ријеши. Тек када је за пријетила опасност од трагичних последица нађено је решење. Наиме, како је саопштено, Атлас монт банка обезједила је 270 хиљада долара и 70 хиљада евра за расподјелу дуга поморцима у штрајку глађу. А, прије тога расписан је оглас за продају пословног простора Југооцеаније у центру Београда, кнез Михајловића улица, која има несумњиво много већу вриједност.

Н. Павловић

Требало је видjeti измучене лица, зарасла у браду, изнурене организме, уз то још и иссрпљен великом врућином када их је речено да ће добити зарађено. Радост се није могла скрити, иако није било снаге за опуштање... А, ни радост није била потпуна.

Нијесмо имали снаге да се више расправљамо, а ни да даље штрајкујемо. Прихvatili smo понуду посредством "Атлас монт банке", али редовним путем тужијемо компанију Југооцеанији, јер смо на паду долова у односу на евро, изгубили око 90 хиљада евра. Тај дио настојајемо да добијемо судским путем. Иначе, када помињем суд морам се осврнути на пресуду Привредног суда у Подгорици који је прихватио захтјев Јадранског бродоградилишта из Бијеле да се плати лежарина за два брода нешто више од милион евра, чиме се произвело случај, јер није било средстава да се исплате зараде поморцима. А, фирмама из Бијеле је, благо речено, да чудан начин дошла до високих рачуна и незарађених средстава. Али о томе

ће, свакако, још бити говора - рекао је предсједник Штрајкачког одбора помораца Југооцеаније Бранко Кончевић.

Штрајк је био и прошао.

Тако се и најшира јавност

на драстичан начин упознала са неславним крајем некада најмоћније фирмe у Црној Гори која је деценција

помагала многима да

крену у развојне планове и

инвестиције. Југооцеанија је

ето доживјела да њен крај

буде исказан штрајком по-

мораца. Зле паре су, дакле,

биле повод за штрајк. Паре

без којих се не може живје-

ти, а посебно је током дугих

дана штрајка била актуелна

јеврејска изрека: да Бог да

имао, па немао, што су по-

морци, иtekako, осјетили на

властитој кожи. Крах Југо-

оцеаније је, међутим, и неиз-

bjekan sunovrat Котора, па

и шире, Боке Которске, чији су

стандард и, уопште, на-

предак и развој кроз минуле

вјекове диктирали поморци.

На хоризонту нема никога

ко би преузeo улогу помора-

ца, а прича о злим парама

све је чешћа тема у многим

срединама...

Д. Давидовић

ПРОБИЈЕН ТУНЕЛ „СОЗИНА“

БЛИЖЕ МОРЕ И ГОРЕ

Градитељски подвиг, како је назван још као идеја скиса, тунел "Созина", је свјетlost дана угледа са обије стране. Са сјеверног портала који су радили неимари љубљанске "Словенија" и јужног који је дјелом неимара никшићких

"Боксита".

Спој дјелије стране, пробој тунела, је у присуству црногорских званичника, предсједника РЦГ Филипа Вујановића и предсједника Владе РЦГ Миле Ђукановића, грчког и америчког конзула, Сотијирос Атанасију и Хојт

Брајан Лиа, потпредсједника владе РЦГ Бранимира Гвозденовића и Јусуфа Каламперовића, предсједнице општине Бар, Анке Војводић, представника градитеља и бројних грађана, уприличен је 24. јуна, двадесетак минута послиje подна.

Директор Дирекције за аутопутеве Ратко Ивановић, је подвукao да "овај градитељски подухват једно од опредељења Црне Горе и њене власти да покаже да може успјешно да прати савремене трендове у области инфраструктуре..."

Тунел "Созина" је дуг 4.188 м и налази се на коридору аутопута Бар-Подгорица-Београд.

Укупна вриједност радова I фазе је 19.935.165,75 евра.

Најављено је да ће бити завршен до почетка наредне туристичке сезоне.

Н. Павловић

Основач листа Скупштина општине Будва • Издавач јавно предузеће "Информативни центар" Будва • Вршилац дужности директора АЛЕКСАНДРА РОСАНДИЋ • Вршилац дужности главног и одговорног уредника ВАСО М. СТАНИШИЋ • Програмски одбор: ВУКАШИН ЗЕНОВИЋ, ПРЕДРАГ ЈАБЛАН (предсједник), ВЛАДИМИР КАЖАНЕГРА, ЈИЉАНА МАРКОВИЋ и ДРАГАН ЂЕТКОВИЋ • Адреса ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ, Словенска обала 13, 85.310 Будва, поштанска фах 14 • Телефони: (086) 451-487 (Редакција), 452-024 (Општа служба) Телефакс: (086) 451-487 и 452-024 • E-mail: primn@cg.yu Жиро рачун 55710-603-3-2853 код ЦБЦГ Будва • Годишња претплата 6,00 евра, полугодишња 3,00 евра, за иностранство зависно од поштарине • Штампа НЛП "Победа" Подгорица • Рукописе и фотографије не враћамо • Лист је пријављен код Републичког секретаријата за информације под редним бројем 253

(НЕ)ИЗВЈЕСНО ЗАСИЈЕДАЊЕ ТИВАТСКОГ ПАРЛАМЕНТА

ЛОВАЊА ОДЛАЖЕ СЈЕДНИЦУ

Одлука одборника котарске и будванске скупштине о оснивању регионалног предузећа за управљање депонијом Ловања изазвала је бројне полемике у Тивту, у коме је по свему судећи, проблем санитарне депоније постало питање свих питања и оних политичких и оних еколошких...

Замољен да прокоментарише одлуку котарског и будвanskог парламента о оснивању међупривредног предузећа за управљање депонијом Ловања, предсједник СО Тиват, Зоран Радовић новинарима је изјавио да ће се одборници Скупштине општине Тиват изјаснити о Предлогу Одлуке о оснивању међупривредног предузећа за управљање санитарном депонијом на Ловању.

Овом питању, које је изазвало велику пажњу бокељске јавности, тиватски Парламент расправљаће на сједници која ће се одржати до половине јула - потврдио је Радовић.

Тиватски одборници тада ће се опредељити да ли ће приступити Предузећу или да тражити други начин за регулисање одлагања чврстог отпада. Радовић је истакао да у тиватском парламенту за сада не постоји већина за изгласавање одлуке о приступу међупривредном предузећу за управљање депонијом Ловања. Предвиђено је да Општина учествује са 13 одсто средстава што је према мишљењу тиватских одборника превише, а ако нова прерасподјела донација не буде повољна, нај-

партнер Хрватска грађанска иницијатива.

- Већинско опредељење у Тивту је да се то тако не ради. СНП још није заузела прецизан став како ће се по том питању изјаснити, али ћу се лично залагати и покушати да максимално утичем на наш одборнички клуб да не прихвати такво опредељење, јер сматрам да је то и воља већине грађана - рекао је Ивошевић.

Предсједница тиватског ЛСЦГ Марија Самарџић казала је да ни либерали још нијесу заузели прецизан став по питању депоније на Ловању, али да је она лично против тог предлога.

- Чуди то да се заказивање Скупштина отеже више од два мјесеца и поред тога што је она у доброј мјери припремљена. Основни разлог је проблем са локацијом привремене регионалне депоније за Тиват, Котор и Будву на Ловању о чему треба да се изјасне тиватски одборници. Власт у Тивту чека да се о томе прво изјасни котарска Скупштина и да Которани донесу одлуку да се Ловања опредељи за регионалну депонију, па да се тек онда методом притиска и уцена покуша утицати на одборнике у тиватској Скупштини да и они то прихвате - рекао је предсједник тиватског СНП-а Предраг Ивошевић. Он је истакао и да коалиција ДПС-СДП сада нема већину да изгласа одлуку о приступу Тивта пројекту регионалне депоније, јер се томе оштро противи њихов

Ж. Комненовић

АКТУЕЛНОСТИ

БУДВА У ГЛАВНУ ТУРИСТИЧКУ СЕЗОНУ УШЛА СА ВИШЕ ВОДЕ

ОВОГ ЉЕТА МАЊЕ ЖЕЋИ

• Са три нова бунара у Буљарици и Сјенокосу обезбеђено нових 70 литара воде у секунди шако да сада у водоводном систему има око 300 лишара.

Звучи чудно и помало невјероватно због оног што се дешавало ранијих година у овој доба, али Будва је једини град на Црногорском приморју који нема проблема у водоснадбијевању. Захваљуји активностима јавног предузећа "Водовод и канализација" и помоћи Општине Будва, највећернатије да тих проблема неће бити ни током главне туристичке сезоне.

Са три нова бунара које смо избушили током прољећа на извориштима у Буљарици и Сјенокосу, обезбедили смо додатних 70 литара воде у секунди што је веома важно - каже Борис Вуковић, директор "Водовода". - За ове радове, било је неопходно издвојити око 100.000 евра што смо успјели захваљујући помоћи општине.

Захваљујући додатним количинама воде од 70 секунди литара у водоводном систему током љета биће укупно 300 литара воде у секунди које ће, сматрају у "Водоводу", углавном задовољити потребе.

За санацију канализационе мреже издвојено је 40.000 евра па је на тај начин онемогућено изливавање фекалних вода у близини плаже, што није био случај ранијих година.

Директор "Водовода" истиче да су највећи проблеми у овом предузећу наслијеђени дугови који су износили 1.500.000 евра, а који су за непуних годину дана умањени и тренутно

Р. Павићевић

ОД ПРЕВЛАКЕ ДО ДЕБЕЛОГ БРИЈЕГА

МИНА ВИШЕ НЕМА

• Из подморја извадено око 10 тона мина и других експлозивних најира. На копненом дијелу више од стотину мина. Минери из Босне добили високе оцјене

Вишемјесечни труд мајстора за уклањање експлозивних направа урођио је плодом - црногорско-хрватска граница је цијелом својом дужином безбиједна. И на мору и - на копну. Уклонење су све mine из последњег рата који је вођен око полуострова Превлака и сада је овај простор без икаквих препрека за промет људи и роба. А протеклих десет година врбала је опасност готово из сваког камена. И нарочито на дну мора око рта Оштро, где срећом нису пристајали већи рибарски бродови, а где је ограничен приступ и рониоцима.

- Разминирање подморја је почело у првој половини фебруара ове године, а копненог дијела почетком марта, рекао нам је Веселин Мјајловић, директор Регионалног центра за подводна разминирања у Бијелој. - Мина и других експлозивних направа разних облика било је заиста пуно. Све смо успјели да уклонимо с овог терена, а потом је експлозив уништен на полигону који је предвиђен за те послове.

По ријечима нашег саговорника чиšћен је терен око рта Оштро (Превлака), простор од пограничног села Малта које се налази на те-

С. Ш. Г.

• Миодраг Живковић: Црна Гора за разлику од других ошила у правцу пејачашне транзији, са приватним и рођачком приватизацијом, катастрофалном ваучерском приватизацијом, монополом акцијелне власнице над судством, полицијом и медијима

• Зоран Жижкић: Режим не жели да субије корупцију и организовану криминал, штавину и кријумчарење људима, што све говори о недемократском режиму у Црној Гори

• Драган Шоћ: Како би се супротставили садашњем недемократском ДПС режиму у Црној Гори коме је организовани криминал постао основни облик привреде, опозиција у Црној Гори мора превазићи све разлике и ујединити се

• Ранко Кадић: Реформе у Црној Гори ће сада 12 година значати љачку, преваре, криминал и обмане, а посљедица тих реформа је сваким даном све видљивије и све веће

• Весна Радуновић: Ми не тражимо од Републике помоћ, али тражимо да нам не одмажу, а што се дешава.

• Саша Марковић: Црна Гора има највише доушника, шпиона, и сарадника државне безбедности у свијештву по глави становништва. Радиши у шаквој држави, бавиш се политичком и имаш власништво на локалном нивоу, а знајући да је права власт на републичком нивоу, није лако

Друга регионална конференција градоначелника либерала на тему Локална самоуправа и пројектне у региону југоисточне Европе одржана је у хотелу «Маестрал» у Пржну. Скупу чији је организатор била фондација «Фридрих Науман» у Црној Гори, присуствовало је 40 представника из Црне Горе, Србије, Хрватске и Македоније.

Првог дана конференције, највећи дио расправе посвећен је актуелној пополитичкој ситуацији у Црној Гори, а о томе су говорили најодговорнији представници Либералног савеза Црне Горе, Социјалистичке народне партије, Народне странке и Српске народне странке. Они су сви указали на недемократичност актуелног режима у Црној Гори и сапоштили децидан став, да је нужно уједињење црногорске опозиције, као предуслов рушења садашњег однарођеног режима у Црној Гори.

- У Црној Гори, код актуелног режима ДПС, није било стварне воље да се крене у истински демократски преображај, већ је присутно једино симулације тог процеса - казао је Миодраг Живковић.

Овај сложени и опасни посао веома стручно су извели специјалисти за то из фирм

АПМ и ПРОВИТА из Босне и Херцеговине.

Надзор је свакодневно вршио Борислав Мишковић из Регионалног центра за подводна разминирања из Бијеле.

Такође су посао надзирали и стручњаци из више међународних организација дајући високе оцене стручњацима

из БиХ.

Овај посао је у целости финансирало Влада САД преко међународне организације ИТФ из Јубљана. Свечености која је крајем јуна уприличена овим поводом присуствовао је амерички конзуљ у Црној Гори Брајан Којт Џи и друге личности из Црне Горе.

С. Ш. Г.

ДРУГА РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГРАДОНАЧЕЛНИКА ЛИБЕРАЛА

ПРОМИЈЕНИТИ ОДНАРОЂЕНИ РЕЖИМ У ЦРНОЈ ГОРИ

мора се уједињена избрити за побједу над овим режимом који недемократски влада свих ових 14 година.

По оценама Зорана Жижкића, подпредсједника Социјалистичке народне партије Црне Горе, за последњих 14 година, сем приче и реторике, транзиције у Црној Гори није било, па су грађани са првом разочарани непостојећим реформама. Немамо независно судство, већ се може рећи да је то правда у државима, казао је он, истичући да режим не жели да субије корупцију и организовану криминал, трговину и кријумчарење људима, што све говори о недемократском режиму у Црној Гори.

• Ранко Кадић: Реформе у Црној Гори ће сада 12 година значати љачку, преваре, криминал и обмане, а посљедица тих реформа је сваким даном све видљивије и све веће

• Весна Радуновић: Ми не тражимо од Републике помоћ, али тражимо да нам не одмажу, а што се дешава.

• Саша Марковић: Црна Гора има највише доушника, шпиона, и сарадника државне безбедности у свијештву по глави становништва. Радиши у шаквој држави, бавиш се политичком и имаш власништво на локалном нивоу, а знајући да је права власт на републичком нивоу, није лако

власти говори подatak да је смртност од прије 10 година са 11 одсто, сада повећана на 14 посто. То је погубно и свака прича о транзицији је сувишна - нагласио је Кадић. Он је рекао да нема транзиције без правне државе, а она у Црној Гори не постоји, истичући да имамо корумпiranу полицију, тужилаштво и судство, док је организован криминал видљив за све који то хоће да виде. - Општи интерес грађана Црне Горе је промјена садашњег режима, а то може урадити само уједињена опозиција. Ако се то којим случајем не деси урадиће то гладни народ.

Говорећи о проблемима функционисања локалне власти у Црној Гори на Другој регионалној конференцији градоначелника либерала, већина градоначелника је казала, да је комуникација локалне и републичке власти јако лоша, јер републичка власт најчешће одмаже и блокира рад општинске т. локалне власти.

Како је саопштила Весна Радуновић, предсједник поштине Будва, локална власт не може да функционише у правој мјаре без комуникације и сарадње са републичким органима, али је и поред тога проблем функционисања локалне и републичке власти јако изражен и представља велики проблем.

- Ми не тражимо од Републике помоћ, али тражимо да нам не одмажу, а то се дешава - казала је Радуновић. - Најбољи начин да нам не помажу јесте, да нам врате оно што је наше, нови Закон о локалној самоуправи, наше плаже, обалу, наше хотеле. Тек тада ће Будва моћи да живи сама, без ичије помоћи, а моћи ће и да помаже другима.

Но, и поред свих проблема предсједница Радуновић је истакла да ће Будва након десет година проблема, овог љета имати готово решено водоснадбијевање, иако садашња власт траје тек годину дана.

Урадили смо градску риву која сада изгледа знатно љепше, а захваљујући нашим средствима Будва ће ускоро добити први пут градски музеј. Базен који се гради посљедњих пет година, биће завршен до 1. новембра, а трајно смо ријешили и проблем одлагања смећа из града - казала је предсједница општине.

Сва прича режима о бизнису, транзицији, транспарентности, агенда-ма, служи да народу замагли стварност и суштину. Реформе у Црној Гори посљедњих 12 година значе пљачку, преваре, криминал и обмане, а посљедица тих реформа јесте сиромаштво које је сваким даном све видљивије и све веће. Данас је 13 одсто становника у Црној Гори, иако садашња власт траје тек година, донесе Вам све могуће

невоље, ратове, изbjеглице, сиромаштво, криминал, наркоманију, трговину људима, све мањи стандард, као што је то урадила ДПС, а та иста партија након свега, апсолутно побиједи на парламентарним изборима. - Градоначелници не треба да буду политичари, већ људи који ће у интереси грађана радити за поште добро.

Одборник Либералног савеза и посланик у Скупштини заједнице Србија и Црна Гора Саша Марковић је казао да је Црна Гора за разлику од других држава, имала негативну транзицију и проблем је у томе, што је власт одређене ствари мијењала под притиском међународне заједнице, али истовремено поступила примјену одређених законских норми. То најбоље можемо видjetи казао је он, када је ријеч о Закону о трансформацији медија у јавни сервис.

- Црна Гора је једина држава у источкој Европи која има полицију која ради по законима из комунистичких времена - казао је Марковић, истичући да Црна Гора још није отворила архиве. - Црна Гора има највише доушника, шпиона и сарадника државне безбедности у свијету по глави становника. Радити у тајвој држави, бавити се политиком и имати власт на локалном нивоу, а знајући да је права власт на локалном нивоу, није лако.

Говорећи о проблемима функционисања локалне власти у Црној Гори, он је истакао, да је она освојена само по површини јер постоји већина у парламенту, али власт по дубини још није освојена. Највећи проблем је по његовим ријечима у поштинским секретаријатима где угледном раде људи из ДПС, а они на сваки начин раде да оплесирају садашњу општинску власт и у сталној су вези са одређеним структурама људи у њиховој партији. Наслијеђени су огромни проблеми који се карактеришу у недостатку воде, паркинга, дивљој градњи, сировој економији.

- Будва је била једна пљачкаоница и перницица пара за господина Светозара Марковића који је овде био власник овог града и зато смо затекли то што смо затекли - рекао је Саша Марковић. Он је указао и на то, да не постоји ни један секретаријат или предузеће у општини, где има сијасет могућности за покретање кривичних пријава против људи који су злоупотребљавали свој положај и који су се окористили у појединим прљавим пословима. - Данас у Будви има повода за подизање најмање 50 кривичних пријава за људе из предходне ДПС власти а има хиљаду повода за то.

Ранко Павићевић

АКТУЕЛНОСТИ

ПРВИ ЦРНОГОРСКИ ПОСЛОВНО – ИНВЕСТИЦИОНИ САМИТ

ПРЕЗЕНТАЦИЈА ИДЕЈА, СТУДИЈА И ПРОЈЕКАТА

Први црногорски пословно-инвестициони самит на којем је представљено 40 идеја, студија и инвестиционих пројеката приватног сектора одржан је у хотелу "Авале" у Будви 17. јуна. Самит је окупио представнике инвестиционих фондова и компанија, банака, предузећа, међународних финансијских организација и представника Владе РЦГ и Централне банке, како би стране инвеститоре заинтересовали за улагања у Црну Гору. У раду Самита учествовало је 130 званица из Европе, представници Европске агенција за реконструкцију и Европске инвестиције банке за обнову и развој. Пројекти из туризма, инфраструктуре, полупривреде, енергетике, индустрије и еколоџије одбрали је Агенција за преструктуирање привреде и страна улагања, а организатори су Европска финансијска конвенција, консултантска кућа "Eurobalkan Enterprise" и Монтенегро берза.

Отварајући Самит, дан раније на Светом Стефану,

предсједник владе РЦГ Мило Ђукановић је позвао стране инвеститоре да пронађу свој интерес за пословање у Црној Гори, оцјенивши да је Влада РЦГ посвећена развоју и креирању амбијента за економски развој.

Преузети су многи кораци на креирању атрактивног амбијента за привлачење страних инвеститора, а законом о страним улагањима који предвиђа

национални третман иностраних улагача, препријацију профита и пружа неопходне гаранције иностраном капиталу предвиђен је читав низ пододност за потенцијалне стране инвеститоре. Свесни смо шта значе реформе и чега се све морамо одрећи да би убрзано кренули тим путем. Прије свега мислим на припрему, преговарање и имплементацију споразума о

стабилизацији и асоцијацији са ЕУ, преговоре о приступању Свјетској привреди и унапређење институционалне сарадње са Међународним економским и развојним организацијама и агенцијама - казао је Ђукановић.

Наводећи да је Црна Гора изазов за инвестиције, потпредсједник Владе РЦГ Бранimir Гвозденовић је на Самиту позвао стране инвеститоре да уложу у инфраструктуру, енергетику, поморску привреду, туризам и образовни систем. Он је као интересантне пројекте за улагање навео тунел Созина, Цетиње и Скадарско језеро, мост Велике у Бокоторском заливу, затим путеве између Рисна и Жабљака, Херцег Новог и Требиња, заобилазнице око Подгорице и Бијелог Поља. Гвозденовић је стране потенцијалне инвеститоре позвао да уложу у модернизацију тиватског и подгоричког аеродрома и у новос основано предузеће Црногорска пловидба, као и у модернизацију жељезнице Црне Горе.

Директор маркетинга лондонске компаније ЕФТ Дејвид Сартис саопштио је на Самиту да та компанија преко које Црна Гора увози скоро трећину потребне електричне енергије, плаћајући да уложи 40 милиона евра у црногорску инфраструктуру у наредне три године и да ће улагати у пројекте који Црној Гори треба да помогну да повећа производњу електричне енергије и смањи увоз. Истакавши да Црна Гора мора да усвоји закон о енергетици, као и да примјењује економске цијене електричне енергије јер би на тај начин смањила губитак утрошених количина и поправила снабдевање струјом, Сартис је препоручио и изградњу нових електрана у Црној Гори.

Предсједник Савјета за приватизацију професор др Веселин Вукотић је учесницима Самита предочио чињеницу да је 60,72 одсто капитала у Црној Гори у приватном власништву, а да је остало да се приватизује 39 одсто својине. Како је навео, међународним тендераом ће бити

ти приватизовани Комбинат алуминијума, Дувански комбинат Подгорица, Жељезара, Институт Симо Милошевић, "Плантаџе", "Горњи Ибар", "Улица" и још многа предузећа.

Представник Европске банке за обнову и развој Ули Хиндстрем ја казао да је та инситуција у преговорима око финансирања модернизације тиватског и подгоричког аеродрома и нагласио да је веома важно инвестирање у КАП како би се црногорској Влади помогло у проналажењу сигурног и трајног решења проблема око овог комбината, али све је то у почетној фази. Према његовим ријечима, ЕБРД је опредијељена да ради и улаже у Црну Гору, и укључена је у велики број преговорова са приватним сектором и владиним агенцијама.

Главни економиста Нове Јубљанске банке Фрањо Штиблар навео је да ће та банка како би задобила поверије предузећа, посебно малих и средњих, и грађана, понудити намјенске и ненамјенске кредите, чије ће каматне стопе бити ниже од постојећих. Он је најавио да ће та банка која је нови власник Монтенегробанке, нудити стамбене, затим кредите за аутомобиле, кредите за фирме и неколико великих компанија у Црној Гори.

Асоцијација удружења за заштиту приватне својине учесницима првог црногорског пословно – инвестиционог самита

Н. Рајковић

НА ПОЗИВНО ПИСМО ДА ПРИСУСТВУЈЕ „ПРВОМ ПОСЛОВНО-ИНВЕСТИЦИОНОМ САМИТУ ЦРНЕ ГОРЕ“ ДР РАТКО ВУКЧЕВИЋ ОДГОВОРИО ПИСМОМ УПОЗОРЕЊА УПУЋЕНИМ 12. ЈУНА ВЛАДИ ЦРНЕ ГОРЕ – ПРЕМИЈЕРУ МИЛУ ЂУКАНОВИЋУ

ПРИВРЕДА УНИШТЕНА, А....

• Позивно писмо и коментари основних економских кретања не садрже ни најмањи описни квалитет и, у функцији су, по-вршног и лаког политичког маркетинга

• Нема ни изблиза области, дјелатности, привредног субјекта, који би иницирао било какав привредни развој, био носилац, покретач развоја, мултипликатор развоја

• Помињати туризам у форми носиоца развоја могу само неуки и економски необразовани људи

• Не постоји ни једно једино питање које има економски значај за Црну Гору да је рационално решено у задњих 12 година, од како је постојећа партијска екипа на власти...

Добио сам Ваше позивно писмо за "Први пословно - инвестициони Самит Црне Горе", који ће бити одржан у хотелу "Авале" у Будви, 16. и 17. јуна 2003. године.

У писму подсећате да је Црна Гора једна од најстаријих европских држава, те да је приватизација узела маха, правни и порески оквири повољни за стране инвеститоре, банкарски сектор унапријеђен, остварена значајна страна улагања, инфлација на ниском нивоу, ослонац развоја инфраструктура, енергетика, туризам, пољoprivreda.

Позивно писмо и коментари основних економских кретања не садрже ни најмањи описни квалитет, у функцији су по-вршног и лаког политичког маркетинга.

Дванаестогодишња власт партије којој Ви и Ваша екипа припадате, довела је црногорско друштво до стварности, коју ћу покушати, у тезама, саопштити:

- потпуно или скоро потпуно уништена привреда,

- инфлација десет до петнаест пута већа него у земљама које као валуту имају изворни Евро,

- стопа незапослености изузетно висока, у Европи још незабиљежена,

- платни и трговински дефицити веома високи,

- монетарна маса у драстичном паду, због платног дебаланса,

- нема ни изблиза области, дјелатности, привредног субјекта, који би иницирао било какав привредни развој, био носилац, покретач развоја, мултипликатор развоја,

- помињати туризам у форми носиоца развоја могу само неуки и економски необразовани људи,

- продавати хотеле, потпуно опремљене и на изузетним локацијама у Будви и Бечићима, 80-100 Евра по квадрату (хотели "Медитеран", "Бељви", "Монтенегро А"), а говорити о туризму као носиоцу развоја

је: незнање, држакост и цинизам,

- многи туристички простори су потпуно уништени изградњом станова за тржиште, снадбијавање водом сваке године је све горе, струјом такође, да и не говорим о многим другим проблемима у туризму,

- економска мисао и такозвана економска теорија, стављена је у функцију једноличарског ограничених ума и служи

му на начин који је незамислив у једној елементарно образованој земљи,

- судство је потпуно у служби владајуће олигархије. Пресуде су постале роба и предмет купопродајних односа, политичких налога (примjer: суђење око власништва зграде "Монтенегротуриста" и пресуде које немају везе са правом, законом, моралом, али се доста очигледно назиру интересе појединца блиских са, или су у политичком врху,

- дешавања са ваучерима, приватизационим фондовима, и другим пратећим појавама приватизације су примјери потпуних промашаја и омогућавање енормног богаћења појединца, са државном заштитом,

- услови кредитирања су веома неповољни у Црној Гори. Каматне стопе крећу се између 30-40% и веће су и до шест пута, него у земљама Запада,

- посебно треба истаћи расподају, у бесијење, туристичких објеката, које су задњих 40 година стварале генерације, а сад су плијен утицајних партијских активиста,

- демократији, о изборним манифестацијама, само треба рећи да се понавља 1945. и 1946. година, само што се сада не зову "ћораве кутије", него је сценаријо другачији,

- не постоји ни једно једино питање које има економски значај за Црну Гору да је рационално решено у задњих 12 година, од како је постојећа партијска екипа на власти.

Стално понављати, ријечи: реформе, тендери, евроатланске интеграције, паневропски, проевропски токови, транзиција, има, ваљда функцију, овладаности проблематиком и то одавде па до Америке.

Сматрам Вас човјеком коме још успијева да, и поред овако катастрофалних резултата, припада, бјежећи од гледања истини у очи.

Ако успијете видјети реално истину и стварност, убијећен сам, да Вам је остало толико моралне снаге, да се почнете бавити неким другим, за Вас миријим послом. Могуће је, да ће, Црну Гору и Црногорце неко други, не мање "усрећити", од Вас.

Ово писмо упозорења сматрајте мојим доприносом Самиту.

ДОНОШЕЊЕ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕЊА ЗА ВРАЂАЊЕ И ЗАШТИТУ ПРИВАТНЕ СВОЈИНЕ УЧЕСНИЦАМА ПРВОГ ЦРНОГОРСКОГ ПОСЛОВНО – ИНВЕСТИЦИОНОГ САМИТА

УПОЗОРЕЊЕ ПОНТЕЦИЈАЛНИМ ИНВЕСТИТОРИМА

• Како је правна сигурност привреде државе високог ризика, каква је данас (не само збој разлога које смо навели) Република Црна Гора, упозоравамо Вас, потенцијалне инвеститоре, да добро размишљају о инвестирању у Црну Гору због могућих негативних посљедица такве одлуке.

Имајући у виду значај

иностраних инвестиција за

опоравак посрнute привреде

цијене енергетике јер би на

такој начин смањила губитак

утрошених количина и

поправила снабдевање

струјом, Сартис је препоручио

и изградњу нових електрана у Црној Гори.

Предсједник Савјета за

приватизацију професор

др Веселин Вукотић је

учесницима Самита предочио

чињеницу да је 60,72

одсто капитала у Црној

Гори у приватном власништву,

а да је остало да се

приватизује 39 одсто својине.

Како је навео, међународним тендераом ће бити

коју Вам је понудила у ин

вестиционим пројектима,

који су данас и овде пред

мет Вашег интересовања,

због чињенице што је у тој

АКТУЕЛНОСТИ

КАМПАЊА
ПЛАВА
ЗАСТАВИЦА

На Свјетски дан заштите животне средине, 5. јуна, започела је пилот фаза кампање Плава заставица чиме се Црна Гора пријужила групи од тридесетак земаља Европе, Америке и Африке које спроводе ову кампању за популаризацију сигурних и чистих плажа и маријана.

На плажи Могрен I код Будве одржана је свечаност коју су организовали НВО "ЕКОМ - Удружење за еколошки консалтинг", као национални оператор и Јавно предузеће за управљање морским добром, као генерални спонзор кампање. Том приликом је уручено шест сертификата Плаве заставице које је додјелило Међународни жири кампање за плаже: Добрец на Луштици, Царине - Рисан, Плави хоризонти Тиват, Могрен I у Будви, Мајами и Тропикана на Великој улцињској плажи. Оне ће током љета тј. пробне фазе доказати колико испуњавају 27 захтијеваних критеријума, што ће бити и услов да наредне године добију и праву плаву заставицу, јединствено еколошко обиљежје које је ове године додијелено 2161 плажи и 729 марина.

Присутним гостима, представницима Владе и републичких агенција, корисницима плажа и припадницима медија су се обратили Саша Каравојић, национални координатор кампање мр Александар Ражнатовић, предсједник ЕКОМ-а; Маја Љијешевић, савјетник у Министарству туризма, Јанко Радуловић, предсједник ЕКО центра "Делфин" и Драган Иванчевић, директор Јавног предузећа за управљање морским добром, који је и открио прву информативну таблу на плажи Могрен I. Табле, које ће бити постављене и на осталих пет плажа са сертификатом Плаве заставице, су јединствене и пружају основне податке о плажи, распореду садржаја на њој, плажном рејду, податке о квалитету воде, еколошким акцијама, преглед телефона за хитне интервенције као и податке о кампањи Плаве заставице, Фондацији за еколошку едукацију која координира ову кампању у свјету и ЕКОМ-а, националном оператору у Црној Гори.

Свјетски дан заштите животне средине је на плажи Могрен обиљежен и заједничком дјечијом еколошком радионицом у којој су учествовали малишани из Центра за учење страних језика "Waves" из Будве и ученици основне школе "Његош" из Котора. Ова акција, коју су организовале невладине организације "Про маре" из Будве и Еко центар "Делфин" из Котора, прва је у низу од пет акција које ће бити приређене на плажама са сертификатима Плаве заставице током ове сезоне.

Иначе, предвиђено је да у пилот фази кампање током љета 2003. домаћи и страни контролори провере испуњеност захтијеваних критеријума на овим плажама.

ПЛАВИ ХОРИЗОНТИ

Плажа Плави хоризонти се налази у ували Ржко на полуострву Луштица у општини Тиват. Ова природна пјесковита плажа, са плажним баром, рестороном и спортским теренима, те осталом услужном опремом у залеђу, дугачка је 350 м. Иако хотелска плажа, приступ је дозвољен и другим гостима. До плаже се долази локалним путем (5 км од Јадранске магистрале). Од насеља Радовићи до плаже пролази електрични воз. Читаво полуострво Луштица покривено је макијом и типичном медитеранском вегетацијом.

МОГРЕН

Плажа Могрен је лоцирана у ували Могрен, у близини Старог града Будве. То је природна

ПРОБНА ФАЗА
НА ШЕСТ ПЛАЖА

пјешчана плажа са плажним баром, ронилачким клубом и другим услужним објектима. Дужина плаже је 140 м. До плаже Могрен се може доћи само шеталишном стазом. Плажа Могрен се налази испод брана Спас које је заштићено као резерват природе. Ту је и станиште заштићене ријетке биљне врсте - дрвенасте млечике (Euphorbia dendroides L.) која је уписане у Регистар заштићених биљних и животињских врста.

МАЈАМИ

Плажа Мајами је лоцирана на Великој плажи, 2 км од Улциња. Ова плажа са плажним баром и осталом плажном опремом захвата дио од 240 м, у близини хотелског комплекса. До плаже Мајами се долази регионалним путем Р-15 и локалним путем (500 м) до паркинг простора у залеђу плаже.

Због специфичних еколошких услова, у ширем залеђу Велике плаже развила се посебна аутохтона флора. Ријетке и угрожене врсте халофитних биљака налазе се у залеђу Велике плаже које представља њихову "последњу оазу". Најугроженија врста је бадучка (Ranunculus maritimum) која једино може бити видјена на неколико локалитета у залеђу Велике плаже.

TROPICANA

И плажа Tropicana се налази на дијелу Велике плаже у општини Улцињ. Овај дио плаже, који заузима 300 м, налази се на петом километру од града Улциња. На плажи се налази плажни бар и остало плажна опрема. До Тропикана се долази локалним путем са регионалног пута Р-15, а у залеђу плаже се налази паркинг простор.

Као што је већ наведено, залеђу Велике плаже представља посебан резерват специфичне флоре и фауне, те се ту могу срећи ријетки и заштићени примјери како биљака, тако и водоземаца, гмизаваца и птица. Посебне пејзажне вриједности престављају и пјешчане дине у залеђу плаже.

ДОБРЕЧ

Плажа Добреч се налази у ували Добреч, на полуострву Луштица у општини Херцег Нови. То је природна шљунковита плажа са плажним баром и основним плажним услугама. Дужина плаже је 60 м. До ове плаже се долази само бродом. Као и све друге типичне локације на полуострву Луштици, и ова локација се одликује нетакнутом, оригиналном вегетацијом медитеранског типа.

ЦАРИНЕ

Плажа Царине се налази у близини хотела Теута у Рисну. Царине је типична градска плажа са плажним баром и осталом плажном опремом. Дужина плаже је 140 м. До ове плаже стиже се Јадранском магистралом. У јужном окружењу нема осјетљивих еколошких подручја, док се на удаљености од 1 км од ове плаже налази заштићени природни резерват олеандера, као и извориште Солот.

Сви корисници плажа, у сарадњи са локалним НВО, су предложили разне еколошке активности које ће се ове сезоне спровести на њиховим плажама. Неке од активности су: "Љеће је кад је чисто", "Чишћење подмора", "Плава патрола", "Еколошки маскембал на плажи", "Еколошка школа на плажи", "Еко контрасти", "Еко звон" и сл. Такође, на свим плажама - кандидатима обавезно је раздавање рециклираног материјала (стакло, папир, аљуминијум) у посебно обиљеженим контejнерима.

Александра Ивановић

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА УПРАВЉАЊЕ МОРСКИМ ДОБРОМ

На прагу смо главне туристичке сезоне. Посјета током јуна, по званичној статистици је била нешто боља него лани у исто вријеме. Домаћини, нарочито они који издају своје куће, кажу да је лошије. И веома се плаше за исход у јулу и августу.

Посјетили смо ЈП "Морско добро", једну од кућа од чијег (не)рада зависи добром дијелом исход овогодишње туристичке сезоне. Речено нам је да су, поучени грешкама из прошле године, исправили оно што није ваљало. Учињени су и други напори да буде и лијепих изненађења.

Наш саговорник на ову тему је гостодин Драган Иванчевић, директор Јавног предузећа "Морско добро".

Непопуларно плаћање улазница за купање иритирају је највећи број домаћих гостију који су се лани одлучили за Црногорско приморје. Како ће туристи љетом улазити на плаже Јужног Јадрана?

- Свесни да је плаћање улаза на плаже непопуларна мјера коју наши туристи критикују (у свијету је, ипак, нешто другачије), закупцима плажа смо ставили до знања да то не чине. И на највећем броју плажа и купалишта обале, улаз је слободан. На само три плаже гости ће чекати улазнице: на Могрену у Будви, Малој (градској) плажи у Улцињу и Женској плажи, тајкоје у нашем најужњем граду (испод хотела "Албатрос"). Да би се дан провео на плажи Могрен треба платити један евро, а улазница за улцињске плаже стаје 50 центи. Овдје треба напоменути да постоји више такозваних хотелских плажа (дио плажа које се налазе директно испод неких хотела и туристичких насеља) где приоритет имају хотелски гости. Режим улаза на те плаже, одређива власници хотела.

Готово највише примједби, када се плаже упитају, лани је било на закупце који су лежаљкама, које је гост морао да користи пошто их претходно плати, прекрили пијесак. Мало се где могло наћи простор за пешаке, стари реквизит са којим гост иде на плаже. Шта је урађено на том плану?

- Веома смо уважили те примједбе и обавезали закупце да трећина сваке плаже мора бити без лежаљака и сунцобрана. И тамо пак, где ће бити лежаљаки, промијењени су услови: лежаљка мора да има четири квадратна метра простор око себе који је слободан. Лежаљке и сунцобрани ће се издавати онима који то желе, а цијене дневног најма су од 1,5 до 3 евра, зависно

РЕАЛИЗАЦИЈА

Господина Иванчевића смо подсјетили да је и лани било добрих обећања, али да је пракса била лоша. Како нешто учинити да гост буде заштићен, заиста?

- Тачно је, било је лани лијепих договора, али мало што је реализовано. Ове сезоне заиста ћемо бити ријорознији. Закупац који, рецимо, не буде поштовао своје цјеновнике биће кажњен. Сваки гост који буде закинут на плажи, добиће новац назад. Такође и у ресторанима и другдје.

Отворен је и телефон Министарства туризма који ради 24 часа (9817) и на који ће гост моћи да каже своје примједбе. Да се жали, како би потом обештећен.

НОВИНЕ
НА ПЛАЖАМА

• Драган Иванчевић, директор ЈП "Морско добро" објашњавају је што "нове сивари" настала на бази уочених трешака лани. Хоче ли дојоворено бићи реализовано

рад и неред могу укинути, али их наредне сезоне могу добити и друге плаже. Ми ћемо настојати да што више плажа на нашој обали добије ово

Ове сезоне бићемо ријорознији: Драган Иванчевић

обиљежје, свјесни да тиме испуњавамо свјетске стандарде. "Плаве заставице" су добиле плаже: Добрец на полуострву Луштица у Бококоторском заливу, Царине у Рисну, Плави хоризонти на Луштици, Могрен у Будви и плаже Миами и Тропикана на Великој плажи код Улциња.

Шта је урађено када су упитању спасилачке екипе на плажама?

- Све плаже и купалишта ће обавезно имати ограђен простор у мору (пригодним бовама) где ће несметано моћи да се гости купају и где ће бити заштићени од скутера, глицера и других близих пловила која не смiju прилазити у ограђени прotor.

Сваки од закупца плажа мора да обезбиједи спасиоце, јер то је између осталог, услов да добије дозволу за рад. Током зиме и пролећа организовани су курсеви на којима су млади људи обучени да у сваком тренутку знају да пруже помоћ гостима који се нађу у невољи.

Како је гости знати где је море чистије, где је оно то мање, а где рецимо није пожељно брчкање у води?

- Двијеrenomirane научне и стручне организације, сваких петнаест дана испитују квалитет морске воде на цијeloj обали. То су Институт за биологију мора из Котора и Хидрометеоролошки завод Црне Горе из Подгорице.

Посредством медија, али и на друге пригодне начине те податке ћемо објављивати тако да ће сваки гост прецизно знати каква је вода испред плаже на којој се он купа, или

намјерава да то учини.

Генерално могу рећи да Црногорско приморје још увијек испред себе има високог квалитета и већим делом је бити, мијењати током жарких летњих мјесеци.

С. Ш. Грегорић

СВЕ ВИШЕ ПОСЛА ЗА ТРАЈЕКТЕ ИЗМЕЂУ ЛЕПЕТАНА И КАМЕНАРА

ПРОМЕТ ПОВЕЂАН ЗА ТРЕЂИНУ

Туристичка сезона је почела, то се посебно примјењује на нашим друмовима и, уопште, у саобраћају. Посебан показатељ за већи саобраћајни промет су трајекти "Поморски саобраћај" из Каменара, који даноноћно превозе возила и путнике с једне на другу обалу залива. Последије редовног ремонта све четири трајекта су спремна за повећани обим послова који је, по правилу, увијек током туристичке сезоне. Уосталом, ових дана, просјечно, 2000 возила свих категорија буду превезена од Каменара до Лепетана или обратно. Трајекти раде и ноћу, али са нешто мањим интензитетом полазака. Но, ипак, и у тим часовима услуге просјечно користи око 150 возила.

- Осјетили смо да је почела сезона, и већ је за трећину уочено повећање промета. У припреми за већи обим послова уредили пристаниште и у Лепетанима, као и у Каменарима, те уложили додатна средства за обиљежавање хоризонталне сигнализације на пристаништима у Каменарима и Лепетанима - најгласно је директор Акционарског друштва

Д. Ђаворовић

АКТУЕЛНОСТИ

ПОЧЕЛА ЈЕ ГЛАВНА ТУРИСТИЧКА СЕЗОНА

На прагу смо главне туристичке сезоне, од које се очекује - много. Можда и превише, ако је судити по оптимизму туристичких радника Црногорског приморја. Јун је донио добре резултате у овом региону: туриста у свим видовима смјештаја је било више за 15 до 18 одсто него у исто вријеме прошле године. Но, тај пораст није свуда забиљежен у неким дјеловима Приморја, гостију је током протеклог мјесеца било мање него у истом раздобљу прошле године.

Најслабију посјету у предсезони имао је Улцињ, који већ годинама има прилично муке да попуни своје капаците. Крајем јуна "осека" је била заиста велика: у хотелима, одмаралиштима и ауто-камповима одмарало је око 800 гостију. У домаћој радиности није регистрован ниједан једини гост!

- Учинили смо заиста доста напора да, прије свега, "умијемо" наше објекте - каже Жељко Роловић, директор ХТП "Улцињска ривијера". Хотел "Отрант" на Великој плажи је добио нову фасаду, такође и нов намјештај, адаптирали смо и дио капацитета Туристичког насеља

"Бојана" на Ади. И задржали смо прошлогодишње цијене. Вјерујемо да ће главна сезона донијети боље пуњење наших капацитета.

У шпицу сезоне хотели на Великој плажи и градски хотел "Галеб" нуде полупансион од 23 до 27 јуна.

Бољим данима се нада и улцињски хотел "Албатрос", који се налази изнад густе борове шуме, уз пјешчану плажу која по огјенама медицинских стручњака више него друге погодује здрављу.

- Богат шведски сто, приступачне цијене у ванпансиону, полупансиону од 24 до 30 евра и надасве љубазно особље, чекају домаће, али и стране гости - каже Видо Андровић, шеф продаје "Албатроса".

На барско-сутоморској ривијери ситуација је боља. Ако се по јутру (читај предсезони) дан (сезона) познаје, онда ће резултати бити добри.

- Више је странаца, али има и наших. Задовољни смо посјетом у мају и нарочито током јуна - каже Драган Симовић, директор ХТП "Корали" у чијем су саставу хотели "Тополица" у Бару, "Корали" и "Јужно море" у

Сутомору. Углавној сезони полупансион у хотелу "Тополица" кошта 21 евро. Иста цијена је у хотелу "Корали" док су цијене у хотелу "Јужно море" од 19 до 24 евра.

У Улцињу, Бару и Сутомору је највећи број кревета у приватном смјештају. Установљено је и у другим општинама Црногорског приморја. Посјета у предсезони, опет нарочито у Улцињу је изостала, па све наде се положу у два вредна наредна мјесеца. У шпицу кревет у соби прве категорије кошта од пет до шест, а друге од четири до пет евра. Двокреветни апартман кошта од 11 до 14 евра, а три оброка у ресторанима 7-8 евра. Полупансион је, наравно, јефтији - 5-6 евра.

На Будванској ривијери је ситуација - најбоља. У другој половини јуна у свим видовима смјештаја боравило је близу 12.000 гостију, док је у свим другим општинама Приморја у том периоду регистровано око 8.000 туриста.

- Ми смо крајем јуна имали више гостију него кревета - рекао нам је Лука Митровић, шеф рецепције града-хотела Свети Стефан. - Гости су

углавном страници, али има и нешто домаћих. По први пут после 13 година у наше љетовалиште су се вратили Енглези.

Добру посјету биљеже и хотели у Милочеру, Бечићима и Будви, као и они у Петровцу.

Понуда на Будванској ривијери је - селективна. Односно понуда је прилагођена госту по систему: ко хоће скупо може да се лијепо забави, а ко пак хоће јефтино да прође исто тако.

- Ми смо у хотелу "Могрен" отворили ресторан по

принципу самопослуживања. То је нека комбинација шведског стола и експрес ресторана. Спремамо одличну храну, свежу рибу, јела од меса и друге специјалитетете за мале паре. Код нас комплетан мени стаје од 2 до 5 евра - каже Љубо Пињатић, директор "Могрене".

У приватним кућама на Будванској ривијери било је мало гостију током јуна. Ријетки су домаћини који су попунили половину својих соба, па и овде су све наде усмјерене у овај и наредни мјесец. Кревет кошта од

шест до девет евра, док су цијене у собама друге категорије ниже - од четири до седам евра. Пансион у ресторанима којих је велики број кошта од 10 до 11 евра, а полупансион (доручак вечера) 7,50 евра.

На подручју Боке Которске, сезоне такође хвата зајед. Током јуна изостала је очекивана посјета, па се и овде сви надају да ће јул и август донијети гости и - новац.

Цијене су и овде као и лани, али по свој прилици не баш и приступачне домаћем госту. Полупансион у херцегновском хотелу "Плажа" кошта 41 евро, у Медитеранском здравственом центру 38, 5 евра, а у хотелима "Тамарис", "Центар" и "Топла" 28 евра.

Рисан нуди скромније цијене и доста тишине. Хотел "Теута" нуди пансион за 28 евра, а посјета је током јуна била веома добра. Гости су углавном страници.

Которски "Фјорд" је послије дужег штрајка радника отворио своје капаците у предсезони, а полупансион кошта 24 евра. И остали хотели нуде сличне цијене од 25 до 32 евра ("Вардар", "Марија").

- У предсезони и ранијих година је било мало гостију у домаћој радиности, па је тако и ове године. Но, посјета је солидна у хотелима и одмаралиштима, каже Раде Ђосо - директор Туристичког центра Котор.

Приступачне цијене нуди Тиват са околином. Полупансион у хотелу "Плави хоризонт" стаје од 23 до 25 евра, колико кошта и дан у "Палми". Хотели "Мимоза", "Пине" и "Камелија" нуде полупансион за 26, а пансион за 30 евра.

Код домаћина цијене су приступачне, такође. Кревет стаје од 4 до 7 евра, зависно од мјеста и категорије собе.

С. Ш Грегорић

ТЕЛЕФОН ЗА ПРИМЈЕДБЕ

У низу мјера које су предузете да би се гостију што пријатније осјећали на нашој обали је - ограничење буке. Жива музика на терасама може да ради до 1 час послије попноћи.

Ограничена је и јачина звука, како би туристи имали мирнији сан. Неки угоститељи су се бунили против овакве одлуке јер ће то негativno утицати на промет у њиховим објектима. Но, примједбе нису усвојене.

RATE И ДИНАРИ

На Црногорској приморје ѡетос могу и гости који немају пару да одједном плате љетовање.

- За хотеле "Будванске ривијере", ХТП "Корали" и "Улцињске ривијере" наша агенција нуди плаћање у више рата (4 до 6) - каже Андрија Никић, шеф филијале "Траншпеда" у Улцињу и Бару. У хотелу "Белви" у Бечићима, као и у продајном објекту "Славија" у Будви примају динаре. Гост може замјенити динаре и на шalterima Комерцијалне банке Београд у Будви, Сутомору, Бару и Котору.

Ново у "Мојрену": и специјализација за мале паре

У СОЛАНИ „БАЈО СЕКУЛИЋ“ СПРЕМНИ ЗА ПРЕДСТОЈЕЊУ БЕРБУ

ПО ДИКТАТУ НЕБА

У улцињској Солани „Бајо Секулић“ се успјешно одвијају припреме за предстојећу класичну бербу. Повољне временске прилике и добре припреме могу знатно да убрзају почетак бербе а за очекивати је и да се, у том случају, план од 25.000 тона премаши. Недавно је Солана на поклон добила аутоматске машине за паковање соли виједне око 200.000 евра.

- Сви послови око предстојеће бербе су обављени на вријеме, приводе се крају електромашински радови и берба би могла да почне одмах, што у Солани није забиљежено посљедњих 10 година - изјавио је Љубо Газивода, извршни директор Солане. Он је додао да су на тактизирање са временом и радом на терену соларе навеле прошлогодишње обилне падавине које су уништиле цјелокупни принос.

Припреме вода на базенима почеле су стога мјесец дана раније а за то се менаџмент Солане одлучио на основу временских прогноза свих реномираних института у земљи и окружењу. Постоја производња зависи од временских услова теренски рад је завршен око

ну.

Директор Газивода је новинаре обавијестио да је недавно са сарадницима посјетио највеће солане у Италији. Посјета је реализована посредством Европске банке за реконструкцију и развој са сједиштем у Лондону. Резултат те посјете су машине за паковања соли од 25 и 50 килограма које је улцињска солана добила на поклон. Произведене су 2000. године и мало су кориштене. Вриједност поклона је око 200.000 евра и тиме ће трајно бити ријешена "уска грла" за паковање и рафинерију соли. Машине су аутоматске, капацитета 25 тоне на сат и ускоро ће бити додржане. Очекује се такође и узвратна посјета италијанских колегама у Улцињу.

Дневно се тржишту испоручује 60 тоне соли свих врста и асортиман а охрабрује и податак да је потражња вишеструког порасла у односу на прошлу годину.

На залихама је тренутно

500 тоне и планираног другог увоза ове године неће бити уколико берба почне раније.

С. Мујић

УДРУЖЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ АГЕНЦИЈА НЕЗАДОВОЉНО ОДЛУКОМ ВЛАДЕ О ОДБИЈАЊУ ЊИХОВОГ ЗАХТЈЕВА ДА СЕ ТУРИЗАМ ОСЛОБОДИ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРИЈЕДНОСТ

ДИСКРИМИНАЦИЈА НАЈВЕЋЕГ ИЗВОЗНИКА

● Цијене шумарских услуга са иностраним уговорене су у прошле године и не могу се мијењати због увођења ПДВ ● ПДВ ће довести до повећања цијене без повећања квалитета, а што значи да ће конкуренција наша понуда ● Је ли туризам само на папиру важна привредна грана?

Удружење туристичких агенција непријатно изненадио и разочарано одлуком Владе РЦГ да не прихвати њихов захтјев да се туризму и осталим извозницима обрачунају нулта стопа ПДВ, који су подијелили заједно са хотелијерима. Привредном комором, Удружењем привредника Будве и стручковним синдикатом, издало је почетком јуна саопштење предочавајући и образлаžујући своје ставове око нових пореских прописа који су отежали услове привређивања туристичко-угоститељске привреде.

- Инострани туризам се свуда на свјету третира као нездиви извоз или за државу најкавалитетнији девизни прилив, па су све земље у којима је туризам иоле значајна грана на привреди нашле начина да га стимулишу - истиче се на почетку саопштења и наводи да земље у којима је уведен на додату вриједност обрачунају нулту стопу ПДВ на дознаке из иностранства везане за туристичке услуге, а тако је то учињено и у Хрватској. Цијене туристичких услуга са иностраним

агенцијама су једнако да је стопа од 17 одсто уведена за све производе и услуге једнако. - Ми смо једина земља на свјету, и поврх свега еколошка, која је у ери свјетске кампање против пушчења смањила порез на цигарете а повећала на пелене. А ако нисмо једина, онда смо бар једна од ријетких земаља на свјету у којој је већу медијску, Владину и пажњу интелектуалне елите заслужила проблематика везана за кладионице него третман туризма у новом поредском законодавству.

Удружење туристичких агенција на крају свог саопштења истиче да се, ипак, најави да ће Влада размотрити њихову аргументацију и да ћемо се тако придржити оним земљама које не само на папиру сматрају туризам важном привредном граном.

Удружење туристичких агенција је узимајући у обзир и ове аргументације, одлучио да промени своју поглаварју, или се придржи њима, или се изјави да ће Влада бити привучен на тај начин на улагање у туризам. Односно, одакле ћемо најмање погађају.

В.М.С.

АКТУЕЛНОСТИ

КАКО ЗАШТИТИ МАСЛИНЕ НА ЦРНОГОРСКОМ ПРИМОРЈУ

- Према историјским подацима, који се базирају на археолошким налазима, утврђено је да се маслина гајила на подручју Сирије и Палестине још 7.000 година прије нове ере, што са ова два мијенијума послије нове ере, чини ову културу старом око 9.000 година. Дакле, тачна је тврдња да је маслина стапа колико и људска цивилизација, каже на почетку разговора за Приморске новине др Ксенија Мирановић, дугогодишњи директор Завода за сунтропске културе и један од најуваженијих стручњака за маслинарство на овим просторима.

По броју маслинових стабала Шпанија је прва земља у свијету са око 200 милиона, сlijedi Италија са 185 милиона, Грчка са 120 милиона, па Турска, Португалија, Алжир, Тунис и земље Магреба. У свијету има око 800 милиона стабала маслина, а 98 одсто је сконцентрисано у Медитерану.

- Маслина је симбол изобиља, мудрости и мира, симбол живота. Сваки дио маслиновог дрвета је пун симболике. Гранчица маслине је употребљавана као декорација код писања старијих историјских религиозних и других књига. Маслиново дрво је коришћено у грађевинарству и вајарству. Маслина је била инспирација многих сликара, пјесника, књижевника. Она је, наравно, прије свега храна и лек. Маслиново уље се, на пример, користи у фармацији и домаћој медицини (мелеми) за зарашћивање рана и опекотина. Ово племенисто стабло има још један, не мање важан значај - спречава ерозију. Својим жилама веже тло и не дозвољава његово спирање са, углавном, стрмих терена. Некада се богатство једне породице у барском крају рачунало по броју маслинових стабала, јер што је

ПОПИС, КАТЕГОРИЗАЦИЈА, ПА РЕВИТАЛИЗАЦИЈА

• Ог око 412 хиљада стабала на Црногорском приморју око 20 осим или 80 хиљада стабала није способно за ревитализацију, каже др Ксенија Мирановић, један од аутора Закона о маслинарству који ће ускоро бити усвојен у Скупштини Црне Горе било сточарство на континенту, то је маслина била на приморју. Просто је величанствено, али и непојмљиво следеће: једном, прије хиљаду и више година, посађена је биљка која стално стоји на истом месту и доноси драгоцене плодове, а човек је према њој како неодговоран, запушта је и напушта - у једном даху прича госпођа Мирановић.

По њеним ријечима на Црногорском приморју, према званичној статисти

ци, има око 412.000 стабала маслина. Маслине су на приморју подијељене на барски и бококоторски подрејон. Барски обухвата Бар, Будву и Улцињ, а бококоторски Котор, Тиват и Херцег Нови. Маслина из барског подрејона је знатно већа и боља по родности.

- То је због тога што је у Боки маслинарство запостављено још у деветнаестом вијеку када су цвјетали поморство, трговина и занати. Послије једне кри-

зне године, Бокељи су окренули леђа маслинама. Економски оправдан вијек маслине јесте до 150 година без интервенције на стаблу. Након тога маслина се мора подмлађивати примјеном агротехничких мјера, мора се ћубрить, орезивати... У развијеним земљама, као што је на пример Шпанија, то се ради сваких 60 година - истиче др Мирановић.

Барска општина има највише стабала маслина - 102.000, улцињска 98.000 и будванска 40.000. До 1995. маслина је у овим крајевима давала велики принос - око пет литара уља по стаблу. У последње вријeme по стаблу се добија мање од пола литара уља.

Како зауставити даље пропадања маслина на Црногорском приморју?

- Најприје треба обавити инвентарисање, дакле, пописати сва маслинова стабала. Послије пописа треба направити категоризацију појединих засада, јер од 412 хиљада стабала, најмање 20 одсто или око 80 хиљада, нису способна за ревитализацију, зарасла су у шуму и не могу да рађају. Тако након тога долазе пројекти за ревитализацију. То треба да уради свака приморска општина засебно и тиме заштити засаде на својој територији. Предсједник сам петочлане комисије која је припремила Закон о маслинарству на којем смо радили двије године. Најпре Закон је већ два пута био на јавној расправи, ушао је у скupštinsku процедуру и дојесени ваља очекивати његово доношење у регуличком парламенту, у пакету са Законом о морском рибарству - казала је др Ксенија Мирановић, похвалијући Приморске новине што су у прошлом броју објавиле текст о настојању Барана да заштите једини преостали маслињак у граду.

Милан Вујовић

АКЦИЈЕ УЛЦИЊСКИХ ЕКОЛОГА

"ЧУВАЈ ПРИРОДУ – КОНТРОЛИШИ ОТПАД"

Еколошко друштво "Калимера" организовало је, у склопу предсезонских активности, акцију чишћења подморја уз обалу а кроз реализацију пројекта "Чувај природу - контролиши отпад". Акценат је стављен на едукацију, а кроз неколико трибина еколози су указали на еколошке проблеме и апеловали, по који пут, на њиховом решавању.

У кампањи чишћења коју води еколошко друштво "Калимера" из Улциња, чланови ронилачке секције Клуба екстремних спорова MX из Подгорића ронили су неколико сати у намјери да сниме терен и извуку дио чврстог отпада из мора. Изабрали су двије локације испод Старог града и полуострва Ратислава које, са Малом градском плажом у непосредној близини, представљају главна купалишта центра града. Рониоци су том приликом најшли на велике количине отпада на дубини од 8 метара и ширили око 40 метара од обале. На дну мора се углавном налази пластична амбалажа, лименке, металне конструкције, дјелови различитих аутомобила, аутогуме, стакло и арматурно жељезо. На површину је извучен један дио отпада али су теже олупине и даље остale у мору. У саопштењу о резул-

татима акције се прецизира да су анализом обављеног посла развијени планови око техничких детаља за будуће сличне подухвате чишћења подморја. У тајким случајевима било је неопходно обезбедити већа пловила са уређајима за извлачење тешких и гломазних предмета, констатују рониоци. Упозоравају, тајкоје, да су испод Старог града уочили велике количине рибе убијене динамитом и на значајно уништавање подморја и стијена услед учестале употребе експлозивних направа приликом риболова.

Чланови клуба екстремних спорова MX су закључили да је неопходно спровести сталних кампања

чишћења подморја и приобаља, нарочито у близини туристичких атрактивних локација, као и рад на спречавању депоновања отпада у море близу обале. Рониоци категорички тврде да је стање у подморју и приобаљу Црне Горе далеко од појма еколошке државе.

Улцињски еколози упорно указују да је ситуација сложна и на копну. Неке критичне еколошке тачке се сваким даном погоршавају и озбиљно пријете да угрозе перспективне могућности за развој туризма. Порт Милена више није лагуна, привлачна за рибе, љубитеље риболова и возњу чамцима. Она је данас септичка јама у којој се сливају градске фекалије и

све отпадне воде оближњих хотела. Она је гробница за ријетке рибе које најчешће плутају угинуле из очигледних разлога. У нормалним околностима дозволу за рад не би смјели да добију оближњи хотели и бројне приватне виле за издавање које су посљедњих година масовно и нелегално саграђене. Још један злочин према непоновљивој љепоти Велике плаže је неконтролисана есклоатација пијеска која је посљедњих мјесецима интензивирана а посљедице су све стравичније.

Еколози упорно пишу

надлежним о ситуацији,

указују на проблеме својим

изјавама и ту се, за сада,

прича завршава. Надлежне

општинске и Републичке

инспекције се не оглашавају

а нема информација да

нешто намјеравају да пред-

узму у додгледно вријеме.

Крај школске године искоришћен је и за одржавање еко часова по свим школама

у општини, завршена је обука

за еко рендере а организоване су и двије три-

бине о овим и сличним про-

блемима. Еколоzi дакле не

одустају од намјере да буду

савјест друштва кад већ не

мају моћ да нешто радикал-

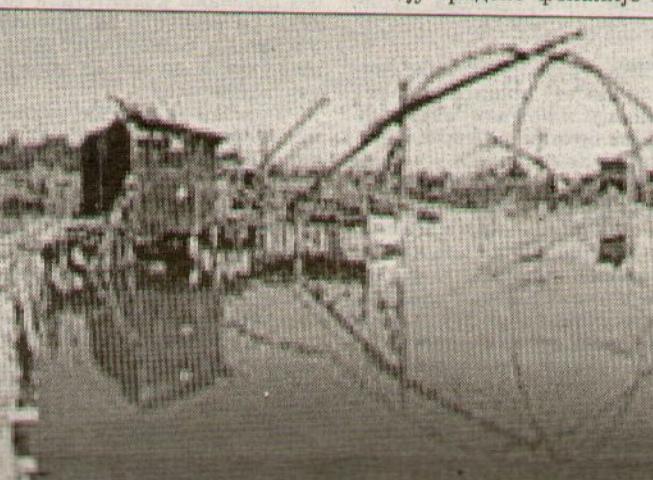
није мијењају. На потезу су

они други који могу и мора-

ју да реагују јер већ сјутра

може бити касно!

У недељу 1. јуна уприличен је обилазак Грбаља, на који су били позвани представници Европске агенције за реконструкцију, USAID-а, IRD-а, ORT-MAP-а, Министарства за заштиту животне средине и уређења простора РЦГ, Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства РЦГ и локалних самоуправа бокешких општина: Котора, Будве, Херцег Новог и Тивта, од

Сузана Мујић

ПРЕДСТАВЉЕНИ ОСНОВИ СТРАТЕГИЈЕ ОЧУВАЊА НАСЛЕЂА И ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ГРБЉА

ИНИЦИЈАТИВА ДОБИЛА ПОДРШКУ

У понедељак 26. маја у предворју Манастира Подластва, духовном, културном, просветном, политичком средишту Грбаља

којих се већина одазвала.

Обилазак је обухватио вожњу туристичким бродом „Орион“ уз грбаљску обалу, са поласком из Будве до рибарске луке Бигова, којом приликом је посебно посвећена пажња цркви Св. Николе на морском хидри, подно села Кримовице, коју је, по предању, саградио Грк по мору, у знак захвалности свом заштитнику. Црква је посвећена Светом Николију, а обнова је обављена 1830. године. Биговије је, по предању, саградио Грк по мору, у знак захвалности свом заштитнику. Црква је посвећена Светом Николију, а обнова је обављена 1830. године.

Цркви је посвећена и обнова, а обнова је обављена 1830. године.

Иницијатива је резултат оглашеној путем плаката и радија. Иницијатива је предходно објављена у Приморским новинама (април 2003) и на Интернету: www.grbalj.com (од 1. маја 2003).

Основе стратегије је представио аутор Борислав Вукшић, а сарадници на овом пројекту су Танја Рајић, Биљана Глигорић, Сандра Капетановић (НВО Експедиција Котор), Стеван Кордић и др.

Иницијатива је резултат вишегодишњег бављења Грбаљем, на основу истраживања, друштва, консултација са ауторитетима: духовницима, научницима, стручњацима, народом. Представља допринос тежњи да се уважи и осажжи грађанска иницијатива и учешће у осмишљавању, планирању, заштити, унапређењу, управљању простором и животом овога краја.

Циљ овог друштва је дајање подршке ОСНОВИМА СТРАТЕГИЈЕ целокупном наслеђу Грбаља, значајном развојном под-

ПОЗИВ НА САРАДЊУ

Свеобухватна расправа, учешће, примједбе и предлози (пожељно у писменој форми), те консензус, снагом аргумента а не „општом соглашеношћу“, су, за израду Стратегије и планова развоја Грбаља, НЕОПХОДНОСТ и ОБАВЕЗА. Надамо се плодној сарадњи. Наша интернет страница: www.grbalj.com, е-пошта: podlastva@cg.yu и тел: +381 (0)69 571 800.

У будућности се очекује (још) већа борба између заступника умјереног и бржег развоја. У борби заједнице, логике, потреба... компромис се мора тражити и налазити, увек изнова. Само добром вољом, зрејим промишљањем, истражношћу, уважавањем, великом љубави и духовном снагом осигурано је трајање нас и нашега краја.

На представљању Иницијативе било је седамдесетак приступних, већином општина, који су пажљivo попростили излагање. Скуп је на крају аплаузом подржао (усвојио) Иницијативу. Овим документом доприносимо нашем наслеђу - визији и мисији наших предака, и напорима да, убудуће, што мање гријешимо према овоме крају, према себи и потомцима. Да би и потомци могли да кажу: „Г

ЉУДИ И ДОГАЂАЈИ

ДУВАЧИ БАЛОНА ОД САПУНИЦЕ

Черече и даље један исти језик, четири му имена нађоше. И као да је најважније како ће се језик звати, а не како ће се на њему мислити, и писци поједини, (не)намјерно уловљени у ту више политички постављену лингвистичку мрежу, именичку придику држе.

Несташни Ного, Рајко Петров, потпуно искључен из наречених дилема, ишчињавајући свог земљака Радослава Братића, примјећује како се "ономе који ништа нема, који је све изгубио, посретило да нађе језик".

- А ко је у милости језика, томе и немаштина постаје баштина – цвијет који својим одсуством мирише.

2.
Которски морнари су окончали мјесечни штрајк гладовањем, услиједила је инфузија с еврима. Давно зарађене паре су стигле тек када је запријетила опасност да неки од помораца који су озбиљно оболјели, из коме не изађу. Одмах су се јавили и други "повјериоци" потопљене компаније, који нису имали желуце за гладовање, пријетећи да ће и они "намицати" дугове неком врстом протеста. А како ствари стоје шире, већинска (запослена) Црна Гора не прима редовно иначе прескромнне зараде. Неки по више година, други по неколико мјесеци, како се коме већ, заљомило, што ће рећи да треба очекивати нова гладовања, побуне и захтјеве. Иначе, мудрује Коле некорисни: штрајк глађу сваки грађанин може да обави у кругу породице. Претјера га весељак; мислим да сваки не може, баш. Уостalom митинг гладних смо организовали у Никшићу, прије четрнаест година. Тада смо имали пројек који хиљаду марака и нова власт је обећала да никад више нећemo толико примјећују: то је једино обећање које су – одржали.

3.
Карикатуре су, што баш није често, у великом броју стигле на нашу обалу. Цио тридесет и пети конкурс за престижну награду "Пјер" у другој половини јуна "станова" је у Љубишином дому у старој Будви. "Новости" су деценијама успијевале да афирмишу новинску карикатуру, чију је модерну политичку физиономију утемељио Пјер Крижанић, давне 1922. године. Без комплекса је наш најчитанији дневник престижној награди дао име човјека који је радио у конкурентској куби. Био је најбољи, а "Новости" су се трудиле да цртају и побјеђују –

најбољи. И карикатура је сходно друштвеним промјенама била у перманентном испитивању могућег, освајајући корак по корак до више аутономну позицију – постала је респектабилни критички коментар друштвеног стања. С том најјером портретирани су: лупежи у акцији "спасавања" народа, ковачи лажног новца, дувачи балона од сапунице, продавци магле и загађивачи димом, али и лаковјерне жртве њихове обмане.

- Карикатура је, истином вођена, духом димензионирана и у висине усмјерена цртачева линија, када да заустави епоху у лету, укротивши за сва времена један њен симболични призор – дао је могући одговор на једно питање, комесар будванске изложбе, мој врли колега Милан Митић.

4.
Филип је на Цетињу усточилен у мало необичној атмосferи. Било је топлије него икада у овом граду, врели зрак је и у вечерњим часовима осујетио мирис липа, у близини Владиног дома, где је свечаност уприличена млади и старији Цетињани су носили веома транспарентно транспаренте на којима је писало и ово: "Што славите, јесте ли при себи". И још нешто што није за новине. Демонтранти су рекли да то не чине због политике, него из социјално-економских разлога. А онда су полетјеле каменице – једна је погодила Ранка у – раздјелак. Послије је услиједио говор Филипов одабраним званицима, па потом коктел у башти Владиног дома. Без нарочитих ђаконија и пића, с необичним разговорима угодним, типа Јеврем-Амфилхије и сличним. Све то опозиција није хтјела изблиза да види.

5.
Прво је торпедован наш фудбалски брод у далеком Бакуу. Мина се звала Азербејџан, а Дејо је неки минут прије завршетка утакмице поднио оставку. Отворено је радно мјесто за милион фудбалских зналаца. Најближи селекторској фотељи је Бора Милутиновић који је тренирао малтене цио фудбалски свијет. А онда смо у Крању потопили Хрвате. Навијачи огрнути "шаховницама" су ломили све пред собом, међу повијеђенима су били и наши златни ватерполисти и новинари наши. Рат је настављен у Београду: каменоvana је амбасада хрватска. Пошто су измијењене простиrote ноте, извињавали су се једни другима. А онда је наступио мир. До неког, вјероватно, сљедећег фи-

нала. У неком граду ко зна ком.

6.
Уз вриску да свиће као из мајке, Слобо Ристовић с узвишења изнад Бечићке плаже забогорadio:

*Жено, сјеменко ждраке
Извади свемир из њедара
Роди ме јутрос,
Напој ме чашом дамара...*

Слободан беспорочни, тврди да је у цик зоре измјерио 30 Целзијусових, што значи да ће иза подне бити више од 40. Врућ је јун цио, па се плави Јадран слабо таласа. И њему дојадило све у истом кругу, све на истој стази: топло, вруће, врело необично степеновање стиче са пучине која личи на уље онима који слабо виде.

7.
Млађани Зоран Ђирић, добитник НИН-ове награде за 2001. не мирује. Закаснио је подобро на промociју свог новог романа "Смрт у Ел Пасу", али је успио да објасни новинарима како је надмислио себе правећи књигу која је неразмрсиво клупко загонетки и одгонетки. Писац урбанији стила направио је постмодернистички кримић од страсти, дроге и крви.

Критичари су се сложили да је измјерио границе схватања књижевности правећи мегамикс крви и текиле, маријача и црних блузера, мексичких и текашких трикова... У позадини је западни Балкан одакле писац управља игром у Ел Пасу, онако необавезно, али сасвим упорно. И вјешто.

8.
Микан Трновити ми је одједном саопштио три ствари, без паузе, журно да сам га једва чуо, па, уз извиђење да све и нисам најбоље схватио, дешифрујем:

- Због суше ће нам, вјероватно, хљеб од овогодишњег брашна бити препечен.

- Прави хипохондар једе сладолед у чекаоници Хитне помоћи.

- Послије, прво неријешеног резултата, а послије и пораза очигледно да је и Азербејџан традиционално неугодан противник.

9.
Кажу да се цијelog живота живи уствари један тренутак. Срећан. Остатак живота представља сјећање на њега.

Намјорасти Михаило Лалић је све некако гледао друкчије:

- Шта вриједи минула срећа, увела и спарушена, која је понекад и скупо плаћена, ако ти на њој нико не завиди?

РАИЧЕВИЋИ И ЊИХОВИ ЖИВОТНИ ТОЧКИЋИ

ИНВАЛИДСКА КОЛИЦА КАО СУДБИНА

Мозаик у којем слику бојају парчићи "мање или више тужних прича", поглед у празно и када је помисао на родно огњиште само покушај да се сан досања, када једина мелодија постане шкрипа инвалидских колица, није живот - постаје бол. И небески ограђа и земаљски токови котрљају се мимо времена и живота. Можда због тога и почетак приче о породици Раичевић, постаје бесконачан збир удара и болова, неизвjesност и чекања...

Одгледана стварношћу убијене радости, боли или са тугом не скончава, чак ни онако огњена без суза које су одавно исплакали. Загледани са "висине" њихов избјегличких собичака у сутоморском "Партизанском путу", из инвалидских колица, виде још једно море.

Огорчени су на земљу али, кажу, не и на небо. Још само у вјери у Бога живи њихова нада.

Неће више патње дати небо, говоре Раичевићи и данас, док шкрипа инвалидских колица ремети мелодију стварношћу убијене радости. Неће и не може, јер у њиховој животној "чаши жучи" одавно ни за шта и нема mjesta.

Мајка Рада, изнемогла, али једина на сопственим ногама, отима се болести и све очигледнијој времешности. Тек толико да просвијети и олакша, тежак или родитељски частан пут. Она је срећа у њиховој несрећи, огњеној искушењима и, колико год то њене уморне очи не признају, питањем куда то иду и вриједи ли путем којим их живот води живјети до kraja?

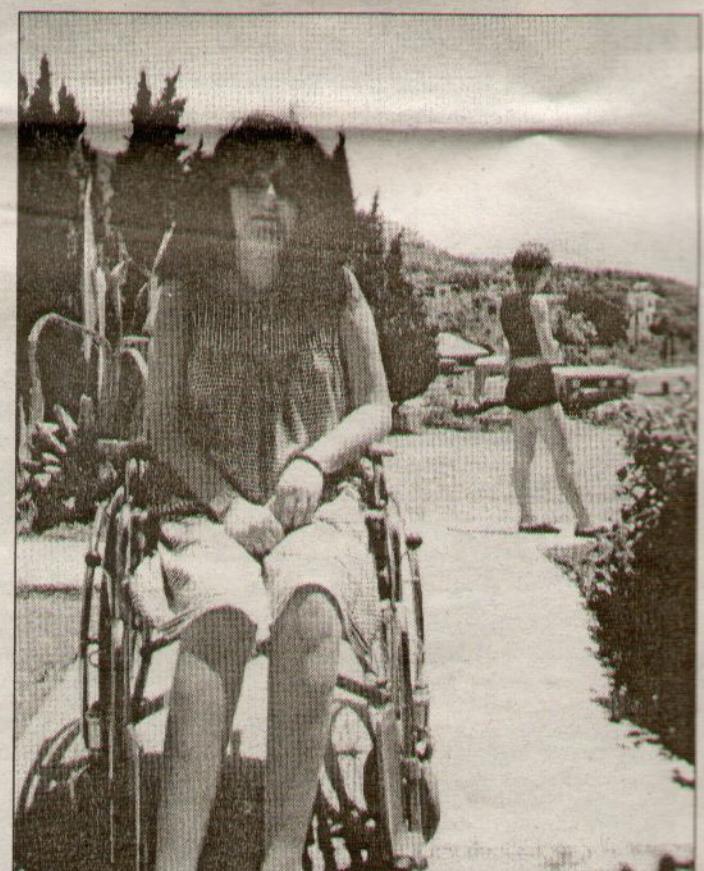
Невесео од почетка, живот породице Раичевић потпуно је стао прије неколико година, баш на кућном прагу, на Кошмету. Зауставили су га хици из страхом напуњеног оружја. Запуцала стварност, раслукли се и душа и вријеме. Авиони су заурлали по, до тада, колико толико ведром небу, ратничке игре заиграли куршуми из мрака.

Једини путоказ постао је бијег у непознато.

А прича о овој породици која је, попут осталих свијет угледала ни крича ни дужна али пуна наде, постала је пук сељачки збир. Некако невесео од самог почетка.

Драган, син јединац, проходаје и убрзо заувијек стао. Слабе ноге напала је тешка болест – деца парапаза. Ипак, држала га је пјесма родне косметске равнице. Стихом је замјијено кораке, бистрим умом немоћ у ногама. Навикао се и он и пријатељи да му слова буду мјера за пређене километре, дуте готово пет деценија. Ипак, живот је наставио своју и њихову тужну причу. СтАО је код малене Наташе. И данас поодрасле колико и када је рођена. Ипак држала их је нада да ће и њој свајту свјетлост која ће побиједити ноћ у маленој животом скученој или љубављу повијајуној дјевојчици... За њу, наде није било. Кревет је "њена" животна собица. Сама нити корача.

Радост је у кућу Раичевића

унијело Мирјанино рођење. Млада и лијепа стигла је до прве плате.

И она је данас у инвалидским колицима. У њих је "сјестојио" страх неизвесности на кућном прагу. Није имала снаге да одслуша пјесму која значи "бјежати, бјежати... у непознато"

Отац Јован, такође је непомоћан. Лежи без снаге да помогне породици, а вјеровао је у живот. Тамо, на родној груди, био је човјек на положају, уважаван и поштован...

У свом собичку у Сутомору, живот породице Раичевић огњеној искушењима, све је тужнији, јер је и снаге мање. Ни сами више не броје вријеме када је све почело, па са тугом "заиграло".

Обједана помоћ
Потпредсједник Владе Србије и предсједник Координаторског центра за Косово и Метохију Небојша Човић, у вријеме посјете центрима за изbjeglice, на подручју барске општине, разговарао је са Раичевићима. У пратњи предсједника општине Анке Војводић и чланица Комунарског савjeta изbjeglice Ђорђа Шћепановића, објећао им је помоћ.

Трају, загледани са пуно наде у добре људе. Из свијета, или Црне Горе, или Србије све једно. У one у бијелим мантилима, прије свега, који ће им донијети лијек, потребнији и од саме коре хлеба...

Прију о животу без наде у собичку у којем једва има мјеста за кревете, само њима знаним путем, мимоилазе се животи у инвалидским колицима, док се сударају са сопственим несретима.

Нема срећног kraja у овој причи са "словима од туге", са четири непокретна животна корака. Kraj се и не назире. Ипак, има мјеста за питање? Има ли право овај вјјек у којем је Космос постао људска станица да се умјесто срећи јер су живи, упркос прогону са сопственог прага у својој земљи, уместо "дома наде" ту поред нас, у животној собици породице Јована и Раде Раичевић, изbjeglih sa Kosmeta, најгласније чује шкрипа инвалидских колицима...

Недељка Павловић

ЉУДИ И ДОГАЂАЈИ

ПРОСЛАВА ТРОЈЧИНОГ ДАНА У БУДВИ

ДУХОВНОСТ, ТРАДИЦИЈА И КУЛТУРА

Свечаним Вечерњим богослужењем и духовном вечери у Цркви Св. Тројица у Старом граду у суботу 14. јуна почела је четвородневна прослава Тројчиног дана, славе Храма и града Будве, традиција која је послије пет деценија паузе уз литију обновљена 2000. године. У порти цркве Св. Тројица отворена је и продајна изложба рукојеља из манастира Дуљево, Дуга, Св. Лука из никшићке Жупе, Ком на Скадарском језеру, Пиперске ћелије. Изложене су одједре и мантиље, иконе сликане старом

тија предвођена свештеницем кроз Стари град до цркве Св. Тројица, а затим до платоа испред хотела "Аvala" где је одржана духовна академија на којој је, говорећи свечану бесједу, проф. др Љубивоје Стојановић подсјетивши на ријечи из Светог писма, објаснио да наше преобразјање умањивање није одустајање од живота, безлично утапање, него непрестано сазријевање у здравој вјери.

Зато је та вјера за неке тешка, за неке немогућа, али ми који вјерујемо потребно је да отрежњујемо себе и

Како традиција налаже, по завршетку академије је приређена заједничка трпеза за грађанство. На неколико пунктоа испред Старог града служена је риба, пиње и колачи и традиционалне руштуле.

- Пророк Божији, не само Божије милости већ и његов суда ријечи су Царџија на које се позва митрополит црногорско-приморски Амфилохије говорећи сљедеће вечери на промоцији "Зборника радова о светом владици Николају Велимировићу" централном догађају можда и читаве прославе.

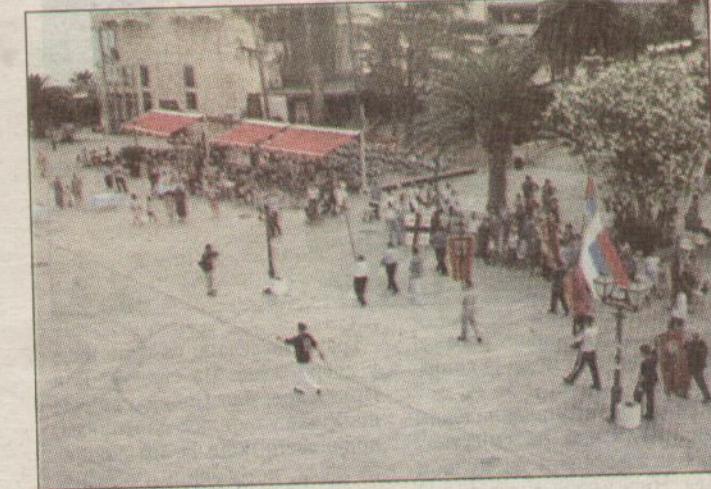
- Кроз своје рукописе, а највише у дијелу "Кроз тамнички прозор" владика Николај сагледава Европу и њену културу у њеној суштини, мјери је по њеним плодовима. Дахаха, Матхаузен, Јасеновац - плодови су у којима се огледала тадашња Европа и није ни чудо што је њу и тај историјски тренутак у којем се нашао европски народ, описује тако горким и суморним ријечима - рекао је митрополит Амфилохије напомињући да је Бел један од ријетких који је успио да открије да се иза таквих ријечи крије брига и огромна љубав за све европске народе услед сазнања у каквом су се безизлазу нашли кроз ратове и страхоте двадесетог вијека. Према ријечима проф. др Љубивоје Стојановића проглашење Николаја Велимировића свецем "Божији је одговор уморном човјеку нашег времена, свим нашим приворима и недоумицама, као и показатељ да у Цркви све бива на вријеме, без непотребног неповјерења и нестриљења".

Свети човјек који својим ликом и оним што нам оставља свједочи снагу и присуство Царства небеског, како је истакао проф. др Радован Биговић "оног који нити трулј нити пролази, такав свети човјек у нашем времену, ту поред нас, разлог је бескрајне радости сваке хришћанске душе". Изузетан допринос вечери традиционалним етно пјевањем са простора Србије и Црне Горе дала је група "Грлице" из Београда. Исте вечери у галерији Св. Архијакон Стефан, власника сликар Петра Пијана отворена је и изложба "Будванска ликовна сцена 2003.", у оквиру које се представило двадесет будванских умјетника, међу којима: Стеван Лукетић, Радован Пејовић Ријечки, Јован Ивановић, Слободан Словинић, Саво Павловић, Ђуђо Митровић, Аљо Смаилагић, Нико Калабурђевић, Марица Кузњецов, Јелена Паповић.

Последње вечери након бејџеје протојереја ставрофора Јубодрага Петровића ћеловечерни концерт је приредио београдско пјевачко друштво "Мокрања".

Тежња организационог одбора је била да овогодишња прослава поред духовног, има и културни, али и туристички карактер уз максимално настојање да се очува што више традиционалних обичаја. Како Црква Св. Тројица сљедеће године слави 200 година постојања, потекао је и предлог да се овај празник званично уведе у календар и као слава града Будве, о чemu ће коначну одлуку донијети општински парламент.

М. Мијушковић

техником на липовој дасци, макете манастира, уникатне иконе, свјећици, кадионице и кутијице за тамјан од керамике. Сав приход од продаје уступљен је овим манастирима. У недељу, након Свете архијерејске литургије коју је служио Јевгевије високопреосвещенство митрополит црногорско-приморски Амфилохије са свештеницем, обављено је резање славског колача уз послужење за грађанство. Истог дана у 19 часова на градској риви су дочекани гости из Маина, Паштровића, Рисна, Требиња, Београда, који су са Словенске плаже стигли barkama окићени цвијећем и заставама. Након традиционалног послужења хљебом, сољу и лозовом ракијом, кренула је свечана ли-

друге и да покрећемо сваког човјека да сазријева у тој вјери - рекао је проф. др Љубивоје Стојановић поручујући да када сви који вјерују буду бољи и свијет ће бити бољи.

У наставку вечери подгорички глумац Гојко Бурзановић извео је одломке из "Посланица", док су у музичком дијелу наступили београдско пјевачко друштво "Мокрања" при храму Св. Саве, хорови "Свети Василије Острошки" из Требиња и "Свети Јевстатије Превлачки" из Будве, дечији хор "Свети Тројица", такође из Будве, као и група "Грбљаке" из Гребља и локална клана "Хармонија". Посебан угрођи приредили су фолклорни ансамбли КИЦ "Будо Томовић" из Подгорице и "Кањаш" из Будве.

"MUSIC FESTIVAL BUDVA 2003"

Одјељење из Турске - Judge Mahseridcayim

Пријатели са организаторима

Горан Бреговић са оркестром за спајање и сахране

Изв. систе

Салами Елко де Бруксел

ЉУДИ И ДОГАЂАЈИ

МАРКЕТИНГ

ИЗЛОЖБА КАРИКАТУРА У СПОМЕН ДОМУ „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“

„ПЈЕР“ У БУДВИ

У изложеном простору Спомен дома „Стефан Митров Љубиша“, средином јуна мјесеца, у организацији ЈУ „Музеји, галерија и библиотека“ Будва, отворена је изложба карикатура са прошлогодишњег конкурса за награду „Пјер“, коју традиционално организују „Вечерње новости“. Изложбу је отворио Манојло-Мањо Вукотић, директор и главни и одговорни уредник компаније „Новости“.

- Послије Србије и Репу-

блике Српске, Будва је први град у Црној Гори која се сусреће са мајсторима карикатуре. Одавде, из Будве, почиње морска турнеја врлих карикатуриста. Догодило се, ето, да прије три и по деценије „Новости“ одлуче да оснују такмичење које ће носити име великог мајстора карикатуре Пјера Крижанића. Ни мало нам није сметало што је он радио у „Политици“, дакле конкурентском листу. Био је најбољи и то је било ва-

жно. А да смо успјели по-
казали су до сада сви
конкурси на којима је би-
ло антологијских карика-
туре. Дио тога донијели
смо овде, на дар нашим
читаоцима, грађанима и
гостима Будве - истакао
је Вукотић.

Југословенски конкурс
карикатуре за награду
„Пјер“ покренуле су „Ве-
черње новости“ давне
1967. године. Идејни тво-
рац ове манифестације
био је Драган Савић, сли-
кар и карикатуриста, док
је његову идеју спровео у
дјело Слободан Глумац,
тадашњи главни и одго-
ворни уредник „Вечерњих
новости“. Само име на-
граде којом се награђују
најуспјешније карикатуре
довољно говори о каквом
је конкурсу ријеч. Име
великог Пјера Крижанића,
нашег најугледнијег
карикатуристе у периоду
између два свјетска рата,
потврђује да је у питању
најзначајнија и највећа
институција наше нацио-
налне карикатуре.

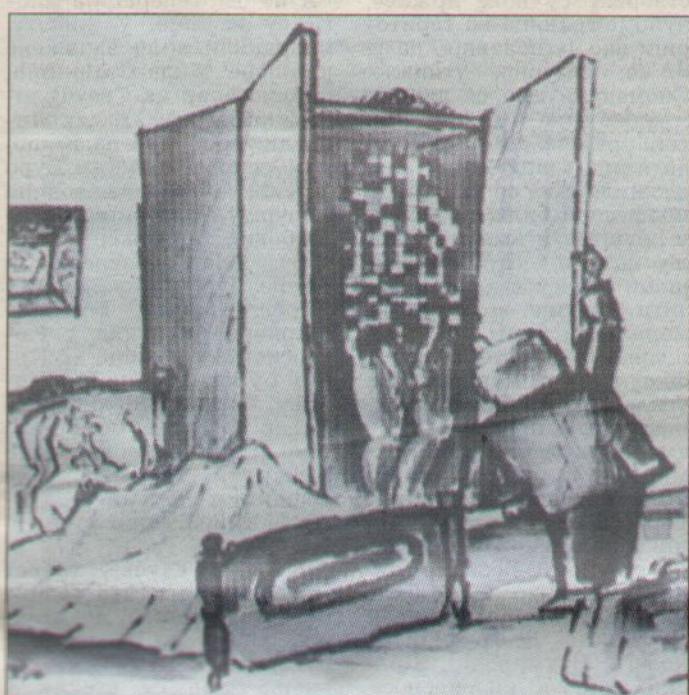
Дакле, током скоро свих
протеклих година, „Пјер“
је настојао да популари-
зује и афирмише управо
такву карикатуру, чију је
модерн полиграфију утемељио
Пјер Крижанић давне 1922. године.
Пратећи од тада развој новинске ка-
рикатуре, закључујемо да је она,
зависно од друштвених промјена,
константно била на сигурном путу ка
постицању своје аутоном-
не позиције, биљежећи и
сублимирајући, често
виртуозним пером аутора,
те, такође, његовим сати-
рично-критичким духом,
карактеристични тренут-
ак времена који нас
окружује.

- Карактеристика је чо-
вјек који чезне за тим, да
потезом пера изрази пот-
пуну истину о свом вре-
мену. Добра карикатура
је, дакле, истином вођена,
духом димензионирана и
у висине усмерена црта-
чева линија, кадра да зау-
стави епоху у лету, укро-
тивши, за сва времена, један
њен симболичан при-
зор - наводи у предговору
за каталог изложбе њен
комесар Милан Митић.

А која је, у том смислу,
карактеристика ПЈЕР-а
2002? Свакако, бројни вр-
сни мајстори цртежа и
графике, који су, често, уз
дозу горчине, покушали да,
уз специфичне хумо-
ристичне ноте, представе
данашњицу која нас
окружује, узроке и по-
слеђице онога што нам се
дешава, указујући (са
увјерењем да се боре за
бољи свет) и на оно што
нас неминовно, послије
свега очекује. Као што се
да претпоставити, доми-
нирају теме, као: односи
између Србије и Црне Горе,
избори у наставцима,
Хаг, земља у транзицији,
организован и сваки дру-
ги криминал...

У централном дијелу из-
ложеног простора, истакнута је ка-
рикатура „Инсајдер“, аутора Ганета
Милановића, добитника I
награде „Пјер 2002“.

Послије Будве, ка-
рикатуре са конкурса „Пјер
2002“ видијеће грађани
Бара, Подгорице и Хе-
рцег-Новог.

Драјашин Гане Милановић: Инсајдер

Љејош Романовић: Први кораци

Владо Влашић: Без ријечи

Луција Ђурашковић

B "BANEX"***STANOVI ZA TRŽIŠTE***

**Tel: 086/452-790 069/023-569
banexgradnja@cg.yu**

**BUDITE SPONZOR
PRVOG TELETEXTA
U CRNOJ GORI**

TV Budva

**MARKETING
086 / 454 - 811**

ЉУДИ И ДОГАЂАЈИ

У ДВОРЦУ КРАЉА НИКОЛЕ У БАРУ

СВЈЕТСКИ ОМЛАДИНСКИ КАМП

Са разних страна свијета у Дворцу краља Николе у Бару, стигли су Марија, из Украјине, Мајца из Словеније, Ерика, из Будимпеште, Бони из Америке, Јуба и Душан из Крушевца, и Ивица из Подгорице. У оквиру пројекта Свјетски омладински камп, задатак им је био да уљепшију амбијент краљевског дворског здања, оплемене га новим идејама али и одраде оне обичне свакодневне ствари. А, младост као младост, где год била, учинила је и корак више - заљубили су се у овај град, чије становнике карактеришу епитетима доброта, предуречтвост и љубазност.

Завољели су барски море, али и планине и језера, које су упознали захваљујући љубазним домаћинима, којима је такође било лијепо док су слушали акорде пјесама које су попут лахора миловале у спарној љетњој ноћи.

Радило се од јутра до мрака, ништа им није било тешко, имали су циљ и добру вољу, кажу враголасто ови младићи и дјевојке.

Шарманто су и прихватили и позив да говоре за наш лист.

Десетак дана проведених у Бару на уређењу и рестаурацији дворског комплекса, схватили су и као сјајну прилику да се упознају, једни са другима и сви заједно са Баром и Црном Гором. Не могу, рекли су, да издвоје шта је од свега на њих оставило љепши утисак.

Можда је жеља да се опет сретну и они и град, једини и прави одговор.

А срешће се вјерују!

То је потврдио и главни координатор Ивица Михајловић из подгоричког АДП "Зид", који је организатор Међународног радног кампа. Не, како каже, само жељом организатора него и због задовољства Барана, који су већ "кандидовали" нови радни пројекат. А "добр глас" стигао је опет из Центра за културу. Радни наслов новог пројекта је Радови у Старом граду.

Било како било, љубав их је спојила у жељу да се опет сретну, овде или другој земљи, континенту...

Колико десетак дана, проведених у Бару значи и за ново познанство, показао је и растанак.

Прва је отишла Марија из Украјине. Испратили су је онако "мушки" весело, али сузни очију. Марија је запослена у администрацији а за Интернационални камп у Бару је сазнала да је преко украјинске организације "Алтернатива 5". Није јој ово први ангажман овакав али сусрет са Црном Гором јесте. Срећна је што је као волонтер баш она допринијела дјелићу овашње љепоте. Дворац ће јој остати у сјећању али и прелијепи излети које су овој волонтерској групи омогућили Барани. Доћи ће опет, ако јој се укаже прилика.

Ерика има 24 године и први пут је у Бару и Црној Гори. Студент је права на Универзитету у Будимпешти. Рад и дружење су најљепши спој на оваквим радним акцијама. Ништа није тешко јер су и они и људи око њих пуни позитивне енергије, каже Ерика, уз податак да и они имају пуно замкова али да је овај барски више него лијеп. Отуда је и њено задовољство веће, што је учествовала у његовом уређењу. Црна Гора је друкчија од осталих предјела у којима је она боравила. Радила је и у кампу у Истамбулу.

Бони је у Бар стигла из даљеке Америке. Има 22 године, студент је права и француског језика на факултету у

Калифорнији. За овај волонтерски камп је сазнала преко интернета. И не жали што је дошла.

Свира клавир и члан је балетске групе. Волонтеризам јој је већ познат и воли тај вид ангажмана. Са балетском групом је већ обилазила свијет, са представама за дјецу. Одлазила је и у сиромашне делове земље у којима су поправљали школе или помагали дјеци и старијима.

На питање да ли се овде заљубила, кроз осмјех каже: Да у Црну Гору!

Двадесетогодишња Мајца студент историје умјетности из Словеније, весела и симпатична као и њене колегинице. Не воли историју и географију, па о краљу Николи не зна пуно, а није ни могла, јер је у вријеме "раздржбе" бивше Југославије била недорасла дјевојчица.

Код питања о растанку, застане јер, каже, то ће њој, а вјерује и осталима, бити највећи.

Са њима и једини професор, из тог периода, који је још у животу, Анушка Злоковић која им је предавала француски. Послије штетње по Котору, фотографија пред зградом Гимназије, у којој се сада налази Факултет за туризам и хотелијерство, био је и обавезан тренутак дружења у једном ресторану.

А на сусрете у Котору

стигли су бивши матуранти из Котора, Загреба,

Подгорице, Херцег-Новог

и других градова - укупно 21, од 64 колико их је матурирало. На жалост, у међувремену, 20-их је умрло, а неки, опет, нијесу могли да стигну из разних разлога.

Прије 15 година, када

смо обиљежили 40 година

матуре, било нас је много

и више. У међувремену,

и захтијева, увјeren је у поновни сусрет са Баром. Каје, реална је могућност њиховог ангажмана на радовима у Старом граду, мада је и само један засађени цвијет, нова идеја, када значе пријатељство од непроцјењиве вриједности.

Сами смо бринули о свemu и о јелу, и било нам је лијепо када су на примјер јела са двије стране свијета Украјине и Америке, на примјер, у истом тренутку на нашем столу. Различито, али прелијепо је. Одјешевљен је идејом да Интернационални волонтерски камп буде традиционално лоциран баш овде.

Ако су растанци тужни срећа је сигурно што им претходе сусрети. А, у Бару је све било прелијепо, рекли су ми и да то не говоре из куртоаџије. Не могу да одвојим хармонију у групи од пријатељских расположених Барапа. Морају, кажу, да помену Муја Каламперовића и Бранку Никезић из локалне

управе, директора Центра за културу, Милуна Лутовца, захваљујући којем су и дошли, и музеја, господина Касалице, директора Дома ученика, Аду Милића Нена који је страдао био уз њих...

Интернационална волонтерска институција, какав је био овај камп у Бару, није само обична "радна страница у књизи о Бару". Више је од тога јер је и размјена знања младих из различних крајева свијета, упознавање страних земаља са нашим...

Шеретски додаје, важно је и што нисмо остале трудне, на

шта је Американка Бони до-
дала, "ко, зна оставјамо још је-
дан дан". Шала је пропраћена

осмјехом, као браном да ријеч "растанак" не засузи очи ове

пријатељске дружине.

Штимунг и током рада али и забаве дозирали су и студен-
ти из Крушевца - Јуба

студент банкарства и тргови-
не на Карићевом факултету

и 21 годишњи Душан.

Јуба није крио сјетно лице, док се орила пјесма и звуци гитаре по чијим жицама су његови прсти зналачки "пле-
сали". Тужан је, помало су га задиркали, "јер је оти-
шла Марија". Храбро је при-
знао да му се лијепа Украјинка допала. Шта ће, заљубио се. Он и Марија, рекао је, среће се поново.

Док Јуба са пјесmom другу-
је, онако бојемски бира акор-
де, Душан "дијели" осмјехе.
Као и остали млад и шар-
мантан, и све му пристаје.
Па и шеретско задиркање-
другара. Каже знање енгле-
ског је усавршио баш у Ин-
тернационалном кампу у Бару.
Већ је радио у Крушевцу па
му ово није прво иску-
ство. Волонтерски је био ан-
гажован у Едукативном цен-
тру и ЦЕСИД-у.

Ни у Бару није први пут.
Допада му се, и каже, "боже
здравља" видјећемо се поно-
во. Можда на новом волон-
терском радилицу.

Подгоричани Ивица, само
"наоко озбиљнији", јер
функција координатора ове
свјетске радионице то вазда

Недељка Павловић

КОТОРСКИ МАТУРАНТИ ИЗ 1948. ОБИЉЕЖИЛИ 55 ГОДИНА МАТУРЕ

ТО ЈЕ БИЛА ГИМНАЗИЈА!

Недавно, улицама старог града Котора кретала се једна дружина виталних грађана, зашлих у осму деценију живота. Врло расположени и са нескривеним радошћу показивали су појединачне зграде и друге објекте по Котору, а није изостао ни фотоснимак за историју ...

То су били некадашњи матуранти Гимназије, који су у јулу 1948. године положили испит зрелости и, потом се, "отиснули" на разне стране. Са њима и једини професор, из тог периода, који је још у животу, Анушка Злоковић која им је предавала француски. Послије штетње по Котору, фотографија пред зградом Гимназије, у којој се сада налази Факултет за туризам и хотелијерство, био је и обавезан тренутак дружења у једном ресторану.

А на сусрету у Котору стигли су бивши матуранти из Котора, Загреба, Подгорице, Херцег-Новог и других градова - укупно 21, од 64 колико их је матурирало. На жалост, у међувремену, 20-их је умрло, а неки, опет, нијесу могли да стигну из разних разлога.

Прије 15 година, када смо обиљежили 40 година матуре, било нас је много и више. У међувремену, никада био да требао да се нађује 60 година матуре.

А из ове генерације многи су касније, у животу, направили врло запажене каријере: Мила Станишић, библиотекар на Свеучилишту у Загребу, Весна Липовац, професор на Вишој поморској школи, др Љуро Мусић, дуги низ година хирург у Подгорици, Стево Маровић, инжењер у Котору, Дејан Лазаревић и Миша Будеч, инжењери у Херцег-Новом, Божидар Марковић правник у Ко-
совској Митровици, др Крсто Ђуровић, љекар у Ко-
вину, Филип Бијелић про-
фесор на Вишој поморској школи, др Дејан Чоровић љекар, и други који се Владимира Жуњић, у тренутку, није могао сјетити. Године чине своје...

У сваком случају, сусрет матураната из 1948. године био је и прошао, позитивна сјећања на некадашњи авторитет Гимназије и знање које су стекли у школи и граду Котору посебно је истакнуто, а ваља подсјетити да је у то вријеме, Гимназија у Котору, била једина на приморју, од Игала до Бојане.

С посталгијом, па и примјетним жалом за младим данима, матуранти су се разишли из Котора, уз жељу, за добром здрављем и сљедећим сусретом за пет година...

Д. Давидовић

ЗАНИМЉИВЕ КЊИГЕ

Бечићи, старо паштровско племе, добило је послије око шест вјекова постојања на овим просторима, књигу у којој су сабрана предања и сјећања, драгоценоста од користи садашњим, а још више будућим генерацијама. Осјетивши, како пише у уводу књиге, да пролази једно вријеме које се више никада неће повратити, а да о томе и његовом родном мјесту неће бити ништа записано, аутор је ријешио да бар нешто запише, да сачува од заборава колико буде могао и знао. Када је остао најстарији Бечић у Бечићима, у Лукину души се, како наводи, нешто преломило и осјетио се дужним да, иако нема списатељског дара, напише нешто о времену својих предака, а дјелимично и своме. Да запише он што је од старијих запамтио и сам лично доживио и преживио, жалећи што то није почeo много раније...

У књизи су забиљежена предања о доласку и насељавању Бечића, највјероватније у првој половини петнаестог вијека, њиховом поријеклу, али и исељавању у старијем и новијем времену, записи о племенским односима, четири куће Бечића (Лукчићи, Франовићи, Шепчевићи и

ДРАГОЦЈЕНЕ „МРВИЦЕ“ О БЕЧИЋИМА

•(Лука Н. Бечић МРВИЦЕ ПРОШЛОСТИ, Будва, 2003.)

Драговићи), црквама у капеланији Бечићи, млиновима и гувнима. Од заборава су овом књигом отгрнути некадашња основна школа, соколско друштво, породице које су некада живјеле у Бечићима и најјесу из Бечића, предања и приче из старије и новије прошlosti Бечића. Аутор, рођен

ЉУДИ И ДОГАЂАЈИ

ЗБОГ ЧЕГА МУЧЕНИЦИ С ГОЛОМ ОТОКОМ НИСУ ЗАДОВОЉНИ ЗАКОНОМ О РЕХАБИЛИТАЦИЈИ ПОЛИТИЧКИХ ОСУЂЕНИКА

ДОПУНЕ ИЛИ "ЛЕКС СПЕЦИЈАЛИС"

• Хоће ли затвореници из казамата Брозове Југославије прије изумријети нећо што буде утврђено њиховим захтевима? Голи оток је још једна тема у нашој јавности. Истински се не пласира "на велика звона", као политичке акције из времена живота, али затвореници Брозових шамница на штете ишака инсистирају.

- Уколико се буде одувлачило са рјешавањем "голо-точког питања" може се додати да се оствари прогноза једног функционера којег је бирао Јосип Броз. А тада високи функционер, је казао ово: са рјешавањем тог питања треба чекати док више не буде живих затвореника из казамата друге Југославије.

Истичући ово, Милинко Стојановић, голо-точни затвореник, аутор више књига о овом мучилишту, каже да је од нешто више од 50.000 прогођених и мучених на Голом отоку и другим логорима друге Југославије, у животу још свега која хиљада. Од затвореника чувене "Петрове рупе" на Голом отоку (позната по свирепом мучењу логораши) у животу су само Стојановић и још пе-

торица. - Рјешавање "голо-точког питања" подразумијева знатне допуне Закона о рехабилитацији политички осуђених и кажњаваних, каже Стојановић. - Или треба дојести "лекс специјалис" за нас о чему је раније било ријечи, прије овог савезног закона.

Стојановић објашњава да поменути закон није уважио основне захтјеве политичких мученика из времена непосредно након Резолуције Коминтерна из 1948. године, када су истинске патриоте проглашаване за "банду" која је депортована на Голи оток, Свети Гргур, у Бијељину и друга мјеста.

- Тражимо да власт недвосмислено призна да су голо-точани, али и други затвореници "по истом питању", били освједочени борци за слободу своје домовине, а никако издајници партије, државе и земље. Нужно је да се на достојан начин сахране кости голо-точних жртава које су остале по квартеским острвима и другдје широм земље. Даље је нужно именовати наредбодавце и извршиоце голо-точних злочина. Ту је и захтјев да се из уџбеника историје избришу текстови

који су фалсификовани дио историје. У тим уџбеницима треба убудуће да стоји да су на десетине хиљада људи невино страдали. Обавеза је да се у већини градова Државне заједнице, слично ономе што је урађено у Црној Гори, одреде улице и тргови голо-точних жртава - наглашава Милинко Стојановић.

Постоје још неки захтјеви када је у питању рехабилитација робијаша из тог времена. Потребно је да се одреди

извјесна накнада за вишегодишњи ролски рад затвореника, да се утврди инвалиднина за one који су постали инвалиди од посљедица мучења у Брозовим казаматима.

- Сматрам да је потребно подићи велики споменик голо-точним жртвама на подесном месту где се рецимо, договоре представници голо-точних удружења из држава, бивших република СФРЈ - истиче Стојановић.

С. Ш. Г.

ДЕСЕТ ГОДИНА

Пуну деценију се, у највећем друштву мисли поставља питање нужности рехабилитације затвореника из Титовог доба. Било је разних обећања власти, али све док се то не регулише законом, ништа није урађено - каже Стојановић.

ТИВАТ

МАГНОЛИЈА КАО ЗАШТИТНИ ЗНАК

Пригодном свечаношћу, уруčивањем награда и изложбом фотографија највећих дворишта, балкона, тераса и излога у атријуму Јелениковца Буња завршена је акција "Туристички цвијет" коју је осми пут заредом организовао Туристички центар Тиват уз покровитељство тиватске општине.

За највеће уређене двориште награде су равнотеже

направиле подијелиле Славице Фажко, Азра Ботица и Ружица Цико. Највеће уређено двориште испред пословног објекта је двориште п.п. "Аурора". Највећи балкони су Марије Милићевић, Долорес Ђелић и Јиље Секуловић. Највеће уређене излог је излог бутика "Фортуна".

И ове године Туристички центар је поново идеју да Тиват попут осталих бо-

кељских градова добије свој цвијетни симбол. Избор је пао на магнолију (magnolia grandiflora), па је тим поводом изабрано највеће дрво магнолије - оно у дворишту Станке Марковић. Награда за допринос љепшем изгледу града, у жељи да се подстакне свака иницијатива посвећена еколођи и еко туризму, уручен је Културном завичајном друштву "На-

предак" из Горње Ластве за пројекат еко села Горња Ластва. Посебна захвалница за стамбену зграду која има највеће цвијетне балконе припадала је станарима зграде "Ламела Б" на Сељанову. Награде је уручио предсједник СО Тиват, Зоран Радовић, а на свечаности је изложен прилог о хортикултури Боке мр. Анте Стерниш.

Ж.К.

ПРЕПИСАНО ИЗ ЖИВОТА

Врелина јуна није заобишла ни Цетиње. Жива у термометру је ближа четрдесетом него тридесетом подиоку, па се људи хладе у парковима, испод старих липа, око чесама, али и у кафанама. Уз за то "предвиђена" пира. У једној од њих, пронашли смо знатно више од прича како се љетња жећ гаси.

Зими картамо, љети очавамо. Уз пиво никшићко, најчешће.

Љубо Вучковић, с надимком Чука, стални гост познате цетињске кафана "Три круне", која се налази у Бајовој улици, каже да се ријетко где, као у овој крчици, точи хумор. Познати цетињски, "дим". Овде се не само препричава догођено већ се рађају нови "догађаји".

- Ето, рецимо, наш Чука, који је "инвентар" кафана (није овде само када ради

лимарске послове, по чему је такође познат) неће вам рећи, а ни другима, да му је кућу саградио лично - Тито - "убача се" у причу млађани конобар култне кафанске Зајо Латковић.

Чука затим објашњава: његова породица је живјела пешедесет година у Његошевој улици у - аутобусу! Чуо Јосип Броз да се тако злопати Бранко Савов (отац Чукин), борац Четврте пролетерске, па је наредио да им се начини кућа. И 1969. године подигнут им је дом на Обилића пољани за који је држава дала десет милиона динара.

- У мојој кући је Титова слика, а ево и овде у кафани - смјешка се Љубо Чука. - И не смета нимало, иако су околу знатно старије гравири дрногорских светиња, као и јатагани и старе пушке.

У кафани "Три круне", која власништво Ранка Краљевића, (а у закуп је узео Саша Стевовић) све одише - прошилошћу. Столице су старе колико и кафана, стари шпорет на коме се спрема добра "уковане" кафа, такође. Конобар зна прецизно шта који је, а и када ко долази. Гости су овде тачни, имају своје столице и чим се појаве на вратима, конобар доноси пира.

- Да ја сам глумац - каже омањи човјек, правећи гримасе које присути очигледно добро разумију. - Играо сам у филму "Пр-

на мачка бели мачор".

Глумац, познати цетињски шерет зове се Душко Арсовић. Поријеклом из Ваљевића, станио се овде. Није се женио, "Три круне" су омиљено свраћиште, његово. Душко пије само сокове, али добро прати оне који се "друже" с лозовачом и "одликовањем" из Никшића.

И тако, углавном исти гости. И љети и зими. Истински, понекад бану и они који "нису одавде". Бивају дочекани и угошћени као најрођеници. Ако мало дуже посједе, однесу собом из кафана и по неки добар штос. Тазе и цетињски.

С. Ш. Г.

ТЕНДА

Од особља "Три круне" чули смо најновији "догађај" из кафана. Газда набавио нову тенду, ваља се, упекла кугла небеска, па напољу се не може дуго.

- Сад Мијо слушта, а Веско подиже - шали се млађани конобар, мислећи на стаљне гости објекта.

До прије неку годину, богами, гости су се међусобно чашћавали, сада је то ријеткост. Обеспарило се, али људи нису изгубили присебност. Дух царује и присећа на коју је у друштву са нашим простињем редитељем Емиром Кустурицом.

Док сједимо у старој крчици, стиже још један гост. Стални, јер се то брзо види из контаката са осoblјем. Стaje испод своје фотографије на којој је у друштву са нашим простињем редитељем Емиром Кустурицом.

- Да ја сам глумац - каже омањи човјек, правећи гримасе које присути очигледно добро разумију.

- Играо сам у филму "Пр-

БРИГА О МАЛИШАНИМА У БАРУ

„СВЕТИОНИК“ ДЈЕЧИЈИХ НАДА

Безбрижна дјечија игра и смјех, заориће се ускоро у само њиховом парку за играње. Биће у центру Бара, из италијанског конзулатског амбијента постоје борове шуме и новог парка. У току је дренажа помало мочварног терена, који ће бити издигнут за дводесетак сантиметара, израда стаза а биће постављене и новоконструисане справе за игру, рачунајући и кућице у којима ће се играти најмлађи.

Градња овог, у Бару првог искључиво, дјечијег игралишта коштате око 13,5 хиљада евра.

Пројекат је идеја барске НВО "Светионик", у оквиру којег ради и истоимени вртић. Подржала га је локална управа и CDC, који финансира Дански савјет. За почетне радове издвојено је 2.000 евра. Заинтересованост је показао и ИРД, јер је ријеч о важном пројекту за Бар. Такође и донација донатори.

Биће то сигуран кутак за малишане, не само из Бара него и дјецу туристе. Пројекат је "овјерило" све општинске инстанце. Погодан акценат је дат на сигурност боравка најмлађих па је у оквиру игралишта, и предвиђен њима примјерен амбијент, који ће стварно изгледати "бајковито" - каже Ивана Маројевић, руководилац НВО "Светионик".

О важности пројекта говори и податак да ће га користити најмање 2.500

Црној Гори и Босни и Херцеговини. Циљ је окупљање младих од 14-16 година из Европе са којима ће радити стручни аниматори из бројних области, сплавариће и планинарици... У Њемачку из Црне Горе путује седам дјевојчица и дјечака из Бара, Никшића, Подгорице, са Цетињем и Бијелог Поља.

Ово је први пут да млади из Црне Горе учествују у овом пројекту.

Барски "Светионик" свијетли и у бројним другим областима важним за младе.

"Пјесмом до звијезда" је назив хепенинга коју су у октобру, на Дан права дјетета почели, у сарадњи са Црногорским женским лобијем из Подгорице и ЈУ "Захумље" из Никшића. Ове године програм ће појединачно бити организован у шест градова у Црној Гори. У Бару је ланче организован са барским Центром за културу.

"Породични буквар" је пројекат који Ивана Маројевић, руководилац "Светионика", ради помиње.

Наиме, у оквиру једног од предавања у Београду, упознала је Милици Новковић (аутора истоимене књиге и ТВ серије), која промовише стваралачко васпитање у породици. У Црној Гори предавања су организована у пет градова и свуда анимирани бројне слушаоце, просветне раднике, родитеље... од

малишана. Као и неколико барских предшколских установа у непосредној близини парка за дјецу.

Радови на градњи игралишта су већ почели. Реализује их барско комунално предузеће које ће након завршених радова и урадити коначно озеленљавање игралишта и бринути о одржавању. За дио игралишне конструкције и клупе искористиће се стари стабла, увећујући искривљења, чије је уклањање неопходно.

Радови на дјечијем игралишту, ако све буде по плану, биће окончани за који мјесец.

"Светионик" је и аутор пројекта "Млади се залажу за мир" који реализује сарадњи са њемачком организацијом "Кампус 15",

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ИЗЛОЖБА ИВАНКЕ – ВАНЕ ПРЕЛЕВИЋ И ЉУБОМИРА ПОПАДИЋА У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ У БУДВИ

ОБЈЕКАТ НА ЗИДУ И ХИПЕРРЕАЛИЗМА

Иванка Вана Прелевић исјупрео свој рељефа

Послије занимљиве и ријетке поставке "Словеначке графике" из осамдесетих година XX вијека, у Модерној галерији је 14. јуна отворена изложба објеката на зиду Иванке Ване Прелевић. Млада умјетница из Подгорице је својим првим скулптурама, које је карактерисала специфичност и особеност израза, скренула пажњу на свој рад како критичара тако и љубитеља ликовне

умјетности.
Прелевића је дипломира-
ла а потом 1995. магистрира-
ла на FPUD у Београду у
класи професора Миодрага
Живковића. Члан је УЛУЦГ
и тренутно је на постдиплом-
ским студијама сценографи-
је. Добитник је многобројних
награда и признања. Треба
издвојити награде на Зим-
ском салону Јосип Бело Бен-
ковић у Херцег Новом 1996
и 2002. и Децембарском лик-
овном салону у Подгорици

До сада се представљала на више самосталних и групних изложби у Црној Гори и ши-

Ријеч је о умјетници широ-

них могућности. Поред скулптуре која је носилац њеног стваралачког опуса, Вана је реализовала низ успешних инсталација, објеката и сценографских пројеката

пројектата.

Једна од тако успјелих је управо и презентација њених најновијих објеката на зиду. Намјенски су урађени за простор будванске галерије, са апстрахованим и идеализованим формама са скалама различитих тонова црвене, смеђе, окер, бијеле. Ови најновији рељефи, налазе се негде на релацији скulptура-слика, па тако и стварају компликовану са

творачке моћи које посједује једино људски дух. Полазећи од интелектуалне потребе за приближавањем апсолутном, као чистом ликовном демиургу, Вана Прелевић, уметник изузетног ликовног сензибилитета и стваралачких могућности, својим досадашњим радом заузима једно од водећих мјеста у постмодернистичкој пракси савремене црногорске ликовне

стварају комуникацију са простором у ком су смјештени.
Наводећи њихову специфичност, историчар умјетности Љиљана Зековић, је у каталогу забиљежила: Материјал, под њеним рукама поприма несвојствене карактеристике, метал се гужва као платно, папир добија тежину камена, теракота лакоћу полиестера, цемент финоћу бодјеног слоја. Овдје је ријеч о ликовном дјелу испуњеном духом, свијешћу и слободном имагинацијом умјетнице

Драгана Ивановић

ИЗЛОЖБА СЛИКА ПЕТРА ЈОКСИМОВИЋА У СПОМЕН ДОМУ „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“

ПОРЕДЕ ГА СА МЛАДИМ ПИКАСОМ

ректно из тубе, Петар проналази пут да искаже оно на шта га тјера духовна тензија.

рактерише експресиван доживљај природе, живахана хроматска скала, и карактеристична архитектоника у

тезија.
У стваралаштву овог младог умјетника укрштају се ефекти експресионизма и апстракције са призвуком импресионизма. Или, како је, приликом отварања изложбе, између осталог, исказао, историчар умјетности и прогесор на ФЛУ на Цетићу, Александар Саша

тићу, Александар - Саша Чиликов: ...Петар се изражава једном врстом "новог" експресионизма. Креација је изражена слободно, у потрази за изразом као сублимацијом стања мисли и душе. Његов израз је крађе искрен, личан, произашао из архетипских дубина. Иако има само шеснаест година, за Петра можемо рећи да је виртуозни мајстор цртежа кроз који суверено влада и бојом, и композицијом, и простором. Отуда и особен, посебан, невјероватно фасцинантан у односу на свој узраст. Његова јединственост потврђује се у силовитој снази узврелог нерва који избија како у ликовном трагетану ликова- чулно, духовно... Опсједнут Ван Гогом и Лубардом, идејом слике као живе материје испуњене покретом, Петар проналази себе. Прерано сазрела, исконска дјечија тежња ка хуманим принципима живота, тјера га да указује на кризе егзистенције које нас неминовно прате, а које чине покретачку снагу експресије. Покаткад са оптимизmom, чешће са меланхолијом и сјетом којом зраче погледи ликова са његових слика. Да ли је то ефекат? Порука која нам долази као тајна? Да ли се у свом том немиру, у човјеку (посматрачу) рађа антипод: тежња ка миру и Божанској тишини.

И. РЕТИКО-ГРАНИК СЕВОРНА ГАРДИЯ ИЛИ ГОДЫ ГОЛОВЫ

УЛЦИЊ МЕДИТЕРАНСКИ ЦЕНТАР АКВАРЕЛА

У хотелско-туристичком предузећу "Велика плажа" је почетак туристичке сезоне озваничен отварањем нове галерије "Боко Поповић". Идејни творац тог пројекта је академски сликар Михаило Мило Павловић а намјера је да Улцињ у додатној вријеме постане медитерански центар акварела.

Први излагач, у сасвим новом амбијенту за умјетнике, у непосредној близини Велике плаже у истоименом туристичком објекту, је Мило Павловић. Он је изложио 38 радова које је поклонио домаћину у знак захвалности за подршку умјетницима и уступљени простор за реализацију управо његове идеје.

Ђоко Поповић је Улцињанин, унук славног војводе Марка Поповића. Рођен је 1877. године и веома је рано напустио овај свет у својој 24. години. Сликарство је учио у Русији и Београду. Академију лијепих умјетности похађао је у Напуљу и тако се прочуо до Рима и осталих европских центара. Тамо се и дружио са највећим интелектуалцима свога времена. Велики пријатељ му је био Максим Горки који је поводом његове смрти написао породици изузетно дирљиво писмо.

писао породици изузетно дирљиво писмо.
Ми смо навикли да заборављамо вели-
кане, и добро је што се Улцињ на најбо-
љи начин сјетио Ђока Поповића - рекао
је Мило Павловић. С. Мујић

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

УОЧИ 17. ФЕСТИВАЛА ГРАД ТЕАТАР

ДРУГАЧИЈЕ КУЛТУРНО ЉЕТО

• Концепцијске измјене узроковане културолошким и финансијским разломима • У позоришном дијелу шеатарска доспаштина из Црне Горе и најзанимљивија освјарења са територије бивше Југославије • Ликовни програм – изложба 12 савремених црногорских умјетника и ретроспекција Стевана Лукетића • Умјесто Трија јесеника" библиотека на отвореном"

Овогодишњи фестивал Град-театар, XVIII по реду, одређене низ концепцијских измјена, од којих су једне узроковане културолошким, а друге чисто финансијским разломима. Организатор је очигледно био принуђен да под сасвим другачијим условима осмисли програм фестивала, другачијим него што је то био случај раније, и да понуди рјешења за његову реализацију која ће бити у складу са захтевима транзиционог времена у којему живимо. Што, најзад, послије толико година лажног гламура и стварања упитних вриједности, може бити и успјешан експеримент. Видјејмо.

Позоришни дио фестивалског програма одржава се под насловима: "Циклус с поводом" и "Балкански круг кредом". Први је усмјерен ка представљању театарских достижења из Црне Горе: двије представе у режији Милана Карадића "Innominate", Центар за културу Тиват (11. јула) и "Неузвраћени љубавни труд", Градског позоришта из Подгорице (14. јула), затим представа "Краль Иби" у режији Слободана Милатовића, Краљевско позориште "Зетски дом" са Цетиња (21. јула) и "Каролина Нојбер", Никите Миливојевића, која ће представљати Град театар из Будве (18. јула). Док је "Балкански круг кредом" замишљен као пресек најзанимљивих позоришних достижења са простора ex-Yu: "Скуп" Марина Ђрђића, у режији Јагоша Марковића, Југословенско драмско позориште Београд (27. јула); "Ножеви у кокошими" Давида Харовера, у режији

Дамира Златара Фреја, Камерни театар Сарајево (30. јула); "Филоктет" Хенрија Милера, у режији Едуарда Милера, Ex Ponto Љубљана (3. августа); затим "Раскол" Владимира Плавевског, у режији Бранка Брезовца, Народни театар Куманово (5. августа), и представа "Отац" Аугуста Стриндберга, у режији Слободана Јуковског (9. августа).

Ликовни програм Града театра отвориће изложба радова 12 савремених црногорских умјетника: Јелене Томашевић, Милије Павићевић, Романа Ђурковића, Ирене Лагатор, Јгора Ракчевића, Сузане Пајовић Живковић, Лазара Пејовића, Николе Симанића, Веска Гаговића, Јована Мрваљевића, Наталије Вујошевић и Озане Брковић. Изложба је ауторски рад Светлане Раџановић и носи назив "Montenegrin beauty". А 24. јула у организацији Града театра, Центра савремене умјетности из Подгорице и Модерне галерије из Будве, биће уприличена ретроспективна изложба радова вајара Стевана Лукетића.

Музички програм фестивала одвија се под насловом "Barocco neo", и у њему ће наступити умјетници из наше земље и иностранства: Роман Симовић (виолина) и Јержи Јермин (клавир) 22. јула, гудачки квартет "Yes" 23. јула, Ксенија Акејникова (виолина) и Војан Мартиновић (клавир) 25. јула, концерт под називом "Баху у славу" биће одржан 27. јула, а Бранка Парлич и ансамбал представиће нам музику француског композитора Ерика Сатија, 30. јула. Августовски дио музичког програма

обиљежиће концерти: Јаноша Балинта (флаута) и Бориса Краљевића (клавир) 1. августа, следећег дана ће наступити: Един Карамазов (барокна гитара), Вера Огризовић (гитара) и Срђан Булатовић (гитара), а посљедњи концерт предвиђен је у музичком дијелу фестивала одржаће 6. августа Дитер Флурц (флаута) и Мојца Злобко-Вајги (харфа). На отварању фестивала, 10. јула наступиће Београдски биг бенд, са програмом "Даме пјевају Јаж".

Књижевни дио овогодишњег фестивала напушта досадашњу форму Тргајесника, а предвиђене садржаје организатор ће настојати да реализује у простору "Библиотеке на отвореном" издавачке куће "Плато" из Београда, који ће бити смјештен испред зидина Старог града. Захтјеви које поставља све разуђенији комуникацији писац - књига - читалац, и неопходност да се превaziđe постојећа практика досадних књижевних представљања, утицали су на организатора да књижевна дogađaњa измјести изван зидина старе Будве и учини их прихватљивијим публици. У "Библиотеки на отвореном" током фестивалских мјесец дана наступиће низ познатих аутора са простора ex-Yu и из иностранства. Водеће издавачке куће, поред представљања својих издања, у обавези су да обезбједе и ауторско вече неког од писаца са којим сарађују. Гост-домаћин овогодишњег књижевног програма, "Плато" представиће Виктора Јерођевића из Русије, Катарину Пиперопуло из Грчке и Бернарда Шлинка из Њемачке. "Народна књига"

представља Горана Петровића, "Клио" доводи Аделу Маџолу, новосадски "Светови" Владимира Гвоздена и Драгана Јовановића Данилова, "Откривање" Биљану Срблjanović и Душку Новаковића, "Ренде" Ведрану Рудан и Владимира Арсенијевића, "Стубови културе" Милету Продановића и Драгана Великића, а "Лагуна" Татјану Бижић и Слободана Губеринића. Недељу дана прије званичног представљања, свака издавачка кућа имаће свој штанд за продају књига по сајамским цијенима, од чега ће се дио прихода одвајати за Град театар, односно за обогаћивање књижног фонда Градске библиотеке и будванских школа.

Прногорски млади књижевници: Светлана Калезић, Јованка Уљаревић, Лидија Никчевић, Станка Рађеновић, Милица Бакрач и Родольђуб Ђорић, наступиће у пjesничком блоку програма. А ствараоци из Будве: Божена Јелушић, Мирослав Лукетић, Драган Радуловић, Мишо Гајиновић и Ђорђе Грегојевић, током посебних ауторских вечери представиће своје књиге и властита поетичка искуства. Културни центри амбасада Шпаније, Француске, Њемачке, Италије, Мексика, Холандије и Кубе, гостоваће у књижевном дому програма овогодишњег Града театра и то презентацијом своје националне књижевности.

Иако фестивал траје од 10. јула до 10. августа, у оквиру фестивалске селекције "Imagine Montenegro" 20. августа биће гост писац Предраг Матвејевић у програму "Медитерански круг кредом".

Д. Р.

од 2. до 10. јула у којому фестивал позоришта за децу

ГРАД ДЈЕЧИЈЕ РАДОСТИ

Почетком јула, Котор ће по 11 пут бити домаћин Фестивала позоришта за децу. Позоришна манифестација, са иностраним учешћем, које је до сада стекла велики углед и реноме до сада је носила назив Југословенски, а од ове године зове се Которски.

Свечано отварање планирано је за 2. јул на Јећеној позорници уз учешће познатог бубњара Драгољуба Ђуричића који ће одржати концерт са својим колегама.

У званичној конкуренцији учествоваће десет познатих ансамбла и то "Радознало слонче", Столичен куклен тетар из Софије, "Лепотица и звер", Позориште за децу из Крагујевца, "Бајка о мајуши", у извођењу Јећијег умјетничког центра из Подгорице, "Цветну бајку", примило је Позориште лутака из Ниша, "Златок-Пуж" из Београда.

Као и до сада биће богатакозвани пратећи програм у којем ће учествовати већином млади ствараоци са разних страна.

За фестивалске награде побринуће се три жирија: Стручни, Дјечији и жири града Котора. Стручни жири радиће у саставу Ђошко Милић, предсједник, Миланка Ђеревовић, Александар Милосављевић, Гордана Ђулић и Ћарко Антонић. На челу жирија града Котора је Марија Радуловић, а дјечијем жирију предсједаваће ће Ангела Мијушковић. Селектор 11. фестивала позоришта за децу у Котору је био Ђошко Ђибалић, а жири Фестивалног одбора је глумица Дубравка Вукотић.

ОВОГ ЉЕТА У ГАЛЕРИЈИ „ХОМЕН“ У КОТОРУ

СЛИКЕ МИЋЕ ПОПОВИЋА

Већ неколико година, породица Хомен у Котору, током љета, приређује културне дogađaњa посебно врсте. Послије прошлогодишње изложбе слика Оље Иванчићи, овог љета у галерији Хомен биће приказане слике чувеног сликара Миће Поповића, и то ће, свакако, бити једно од дogaђaњa љета на нашем подручју.

Д. Д.

У КОТОРУ ОДРЖАН МЕДИТЕРАНСКИ ФЕСТИВАЛ ФИЛМОВА О ПОДВОДНОМ СВИЈЕТУ

КАМЕРОМ У МОРСКЕ ДУБИНЕ

Половином јуна, 13. и 14. у Котору је одржан други по реду Медитерански фестивал филмова о подводном свијету. Моја идеја је била промоција подводног свијета јер сам убијећен да ће, у будућности, рониоци и подморје представљати велики економски интерес земље. Упознавање људи са оним што се дешава у подморју, измијениће и њихово мишљење о подводном свијету. Захваљујем свима који су организовали фестивал у Котору, јер подржавати оваквог дogaђaја значи, да ћовек подржава човека - рекао је Данијел Мерсије.

Фестивал који полако стиче право грађанства, у Котору, на свој начин су подржали предсједник општине Котора Никола Самарџић који је истакао значај фестивала у промоцији културног туризма, у граду који је познат по разним специфичностима, али не и класичном туризму.

Фестивал је у име Министарства културе Црне Горе отворио и говорио о његовом значају, млади редитељ Драшко Ђуровић, а другу буђност којарском фестивалу предвидио је Веселин Мијајловић предсједник Медитеранског фестивала с подводном свијету у Котору.

Пројекције филмова, у званичној, као и ван конкуренције организоване су врло симпатичном и пријателјском тргу код кина, у старом граду, уз запажено интересовање публике.

Д. Давидовић

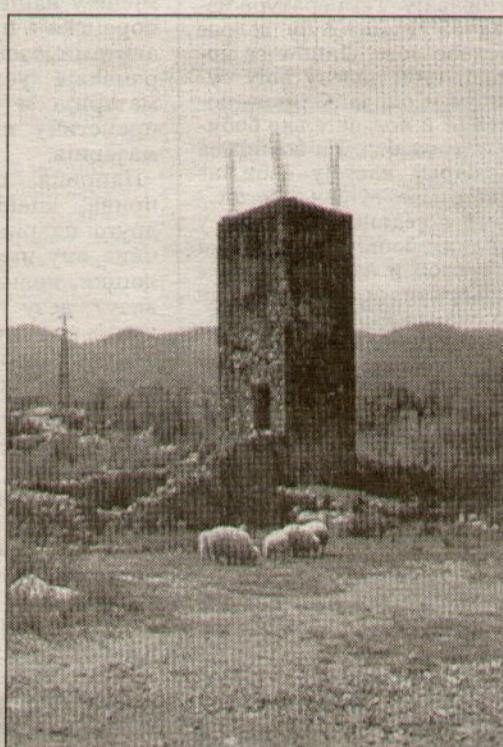
У СЛИЦИ И РИЈЕЧИ

ПРОПАДАЊЕ СВЕТИЊЕ

тација које би требало да се старају о споменицима културе. Наши сусједи Италијани су од својих веронских љубавника Ромеа и Јулије,

које је опјева Шекспир, направили легенду, а нама је најважније да ли је наш светац био Владимир или Јован Владимир и дозвољава-

М. Вујовић

На дан Светог Јована Владимира - 4. јуна код остатаца манастира Пречиста Крајинска, одржана је света архијерејска литургија коју је служио владика Јованије. Увече су вјерници у литији направили круг улицама Бара од Парахијског дома до оближњег великог бетонског крста, постављеног на мјесту где ће бити подигнут саборни храм Светог Јована Владимира.

Остаци манастира Пречиста Крајинска пропадају од зуба времена, али и од небриге, о чему свједоче и ове фотографије које је направио Анто Баковић, предсједник НВО "Медитерански центар фотографије".

- У оквиру наше акције "Не жмуримо пред дошлим стварима", урадили смо сет фотографија остатаца манастира Пречиста Крајинска и ових дана ћемо их поплати на адресе инсти-

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

МЕДИЦИНА

ТОПЛОТНА БОЛЕСТ

Под убичајеним условима човјек одаје у околину око 13 кј: зрачењем, конвекцијом и кондукцијом (спровођењем) око 65%, испаравањем 30%, загријавањем удахнутог ваздуха 3% и ексекрецијом урина и феце око 2%. У случају да је температура околине виша од тјелесне, човјек би нагомилавао топлоту када не би постојали механизми за одбрану, на првом мјесту - знојење. Када је влажност околног ваздуха висока, овај механизам је поремећен. Границе крајње температуре коју људско тјело може поднijети зависе, дакле, готово искључиво о томе да ли је топлина суша или влажна. Када је ваздух потпуно сув, а струјање ваздухаово до осигура испаравање с површине тјела, човјек може издржати неколико сати на температури ваздуха од око 60°C без врдивих штетних посљедица. Када је ваздух 100% засићен влагом или када се тјело налази у води, температура тјела почиње расти при температури околине изнад 34,5°C а при тешком физичком раду и изнад 29°C до 32°C. Постоји граница до које тјело може издавати топлину и уз максимално знојење. Осим тога, када се хипоталамус, у коме се налази центар за термо-

регулацију, прогрије, његова способност регулисања топлине јако слаби и знојење се смањује. Тада висока температура тјела тежи да се још више повећа и тада је потребно предузети посебне мјере за смањење топлине у тјелу. Када се температура тјела повиси изнад критичне вриједности од 41°C до 42°C долази до развоја топлотне болести.

Најкраће речено, код развоја топлотне болести организам ствара превише топлине због тога што жлијезде знојнице из одређених разлога не могу излучивати воду и хладити тјело, повисује се унутрашња температура тјела која оштећује мозак, срце, јетру и бубреже. Заказивање функције једног од ових органа или више њих може да доведе до смрти.

Топлотни поремећаји најчешће се јављају приликом изненадног излагања топлотном стресу. Акутне топлотне болести не јављају се само у тропским већ и у умереним климатским условима. Посљедице излагања топлоти не настају само због климатских услова, већ патогенетски механизам

покреће више етиолошких фактора: висока температура скопчана са високом влажностју или топлотом зрачења, тежак физички рад и недовољна аклиматизација. Највећем ризику изложене су особе које су и раније показивале неподношљивост према топлоти или имале кожне поремећаје, гојазне особе и особе са слабом физичком кондицијом, оболели од кардиоваскуларних болести и старије особе. Велика конзумација алкохола повећава топлотно оптерећење чиме се ствара дехидрација и постепено излучивање воде и хладити тјело, повисује се унутрашња температура тјела која оштећује мозак, срце, јетру и бубреже. Заказивање функције једног од ових органа или више њих може да доведе до смрти.

Најлакши облик топлотне болести може се јавити при промјени климатских услова код неаклиматизованих особа у виду отока стопала и глежњева који након кратког трајања нестају или у виду кожног осипа због сталног знојења, када долази до зачепљења изводних канала екриних знојних жлијезда. Савјетује се одмараше, мање стајања и ходња и постепено излагање топлоти, односно код осипа, локална апликација пудера, мистура и антициптичких боја (еозина),

као и кратке купке у блату раствору хипермангана.

ТОПЛОТНА СИНКОПА, НЕСВЈЕСТИЦА се јавља код неаклиматизованих особа, провоцирају је дуто стајање и физички напор на врућини. Препознаје се према околностима настанка хипертермије (прогријавања) организма. И висока унутрашња температура, сама по себи, може изазвати оштећења мозга што може довести до престанка знојења чиме се отвара "зачарани круг" патогенетског механизма настанка топлотне болести.

Најлакши облик топлотне болести може се јавити при промјени климатских услова код неаклиматизованих особа у виду отока стопала и глежњева који након кратког трајања нестају или у виду кожног осипа због сталног знојења, када долази до зачепљења изводних канала екриних знојних жлијезда. Савјетује се одмараше, мање стајања и ходња и постепено излагање топлоти, односно код осипа, локална апликација пудера, мистура и антициптичких боја (еозина),

до 24 часа.

ТОПЛОТНИ УДАР је риједак и најтежи топлотни поремећај са високом стопом смртности ако се не предузму хитне и одговорајуће мјере. Налази се тријада симптома: хипертермија (тјесна температура и до 41°C, па и 42°C), тешки поремећаји функције ЦНС-а и немогућност знојења. У почетку је крвни притисак повишен, пулс добро пуњен, артерије јако пулсирају да би касније болесник пао у шок, са падом притиска, фреквентним и плитким пулсом и сивака-стобијелом пребојеношћу које. Требало би хитно изјерити ректалну температуру која је обично око 42°C, а затим, уз сталну провјеру ректалне температуре, хитно интервенисати хлађењем организма, најбоље комбинацијом конвективне и еванпоративне методе, хлађењем сталним прскањем хладном водом уз истовремен јаку вентилацију или евентуалним кондуктивним хлађењем у кади са леденом водом или облагањем великим влажним комадима тканине. По снижењу ректалне температуре испод 39°C треба обратити пажњу на сужбијање шока уз праћење срчане функције.

Др Оливера Ковачевић

ПОЉОПРИВРЕДА

ПОВРЕДЕ ВИНОВЕ ЛОЗЕ
ОД ГРАДА И ВИСОКИХ
ТЕМПЕРАТУРЫ

Град може падати готово у свим фенофазама развија винове лозе па чак и у периоду зимског мirovanja винове лозе, што није риједак случај у субтропским и медитеранским виноградарским подручјима. Штете које град наноси виновој лози су велике. Величина штете зависи: од времена када је град пао, од његове крупноће, од интезитета и дужине падања итд. Град може оштетити лозу у периоду цвјетања, формирања бобица, грожђа у шарку и сазревло грожђе. Док су ластари мали, до 5cm дужине, ако их град очене из суочица и притајних окаца. Да би се убрзalo њихово кретање треба одмах прихранити лозу азотним ћубривима.

Ако је град пао пред цвјетање и уништио лисну масу и цвасти треба одмах орезати зелене ластаре на два окца, лозу заштитити од пламеначе и прихранити азотним ћубривима. Када се на избацим ластарима развије 6-8 листова треба најмање половину ластара заломити како би се изазвало кретање родних заперака који могу донијети добар принос и у години када је пао град.

Ако је град пао у фази интезивног пораста бобица или фази зрења грожђа не предузимају се мјере резидбе, али се предузимају мјере заштите и прихране.

Послије пада града треба одмах испрскати лозу бакарним препаратима у циљу спречавања појаве разних криптогамних болести. Лоза тучена градом је веома рањива па јој у циљу опоравка треба обезбједити исхрану прихранјавањем азотним ћубривима преко корјена и преко листа, одржавати земљиште у обрадивом стању без корова и ако настане период суше у току љета извршисти заливаше. Зеленом резидбом вршити потребно лачење, закидање заперака, везивање ластара и др. како би се омогућило сазревање грожђа (ако га

има) и сазревање лозе за нормалан род у идућој години.

Високе температуре у љетњим мјесецима када ластари интезивно расту, формирају се бобице или почиње шарак и зрење могу нанијети велике штете грожђу ластарима и лишћу. Посљедице високих температура могу се одразити и на чокоте и приносе и у наредним годинама, а може доћи и до сушења појединих чокота.

Оптимална температура за развој винове лозе од 25-35°C. Изнад ове температуре вегетација малаксава да би на 50°C потпуно престала, јер ћелије ткива утињавају. Температуре изнад 35°C оштећују зелене дјелове лозе. Лишће се корвра, губи зелену боју суши се и опада. Слична појава је и код петељке бобица и гроздова. На бобицама у шарку настају озбиљне ожеготине сушење и опадање појединих бобица а у целини бобице престају са порастом и нагомилавањем шећера и др. што доводи до смањења приноса и квалитета грожђа.

Виноградарима се препоручује да у виноградима благовремено примјењују потребне агротехничке мјере, и да за vrijeme високих темперatura изнад 38°C и топлотних удара не улазе у виноград и не обављају никакве послове нарочито не прашења, култивирања и сл. јер честице земље оштећују пепелак покожице на бобици и изазивају ожеготине које могу бити и узроци појаве сиве плеснице на грожђу.

Јован М. Медиговић дипл. инг. пољопривреде

Паприка је по многочemu изузетна биљка. За њу се тешко може рећи да ли је важнија као храна или лек, односно тешко је поставити оштуру границу између важности паприке као лека, хране и зачина. Паприка је складиште важних витамина C, B1, B2, провитамина A (каротина) и важних органских киселина. Пријесна паприка је арсенал важних биохемијских супстанци. Због свега овога паприка заслужује и много већу пажњу у савременој, превентивној и куративној медицини.

Слатка паприка припада оној групи важних природних домаћих биљних сировина за које се може рећи да су у првом реду корисне као наша свакидашња храна, која спречава авитаминозу и друге неповољне биолошке промјене у нашем организму, поремећаје проузроковане авитаминозом, као и појединачне мјесеце са витаминима и провитаминима. Витамини и провитамини нијесу љути, имају другајчи хемијски састав и дејство. Црвена боја паприке потиче од алкалоида капсацина, а њега паприка садржи 2,20 одсто. Јутина паприке нема никакве везе са витаминима и провитаминима. Витамини и провитамини нијесу љути, имају другајчи хемијски састав и дејство. Црвена боја паприке потиче од каротина (провитамина A) и антицијанина. Паприка има велику количину аскорбинске киселине, односно витамина C, затим витамина B1 и B2. Према томе, паприка је један од главних извора витамина C у нашој исхрани. Витамина C има у килограму паприке од 0,50 грама до 2,5 грама.

Ако је паприка меснатија, сочнија, крупнија, једрија, зрелија и црвенија - има више витамина и провитамина, љековитија је и кориснија. У зеленој паприци има мање витамина и кетонских једињења, а у црвеној више каротина. Имајући у виду и минералне састојке у паприци, одражавајући на њену меснатију и антицијанину. Паприка подстиче лучење пробавних сокова, а тиме апетит и боље варење. За апетит се користи и супа паприка у прашку у количини од 0,5-2 грама дневно. Може се за апетит користити и паприка у облику тинктуре од љуте паприке у дневној количини од 1-5 грама.

Алкалоид звани капсацин, који се налази у сјемену паприке, изазива црвенило и благу упалу коже, па због тога чист алкалоид или тинктура од љуте паприке користи се у изради масти и других препарата за трљање реуматичних особа и особа које болују од гихта, лумбага и неуралгије. (Буро Ј. Јовановић: Већа и поврће - храна и лек)

ЉЕКОВИТОСТ ВОЋА И ПОВРЋА

ПАПРИКА

(*Capsicum annuum L.*) одсто, и масти: црвена 0,3 одсто, зелена 0,2 одсто.

Паприка и сличне биљке нијесу лек у смислу пеницилина, сулфанимида, аминопирина, серума или вакцина, него су то хранљива и дијететска средства, неотровна и љековита, уз и то свакидашња храна или зачин, због чега, за човјека паприка, парадајз, спанаћ, купус, коприва и друго поврће и воће имају шири профилактички значај у организму човјека, спречавају да не дође до болести, тј. имају заштитни значај. Љековитост паприке потиче од њеног хемијског састава који је сложен. Јутина паприке потиче од алкалоида капсацина, а њега паприка садржи 2,20 одсто. Јутина паприке нема никакве везе са витаминима и провитаминима. Витамини и провитамини нијесу љути, имају другајчи хемијски састав и дејство. Црвена боја паприке потиче од каротина (провитамина A) и антицијанина. Паприка има велику количину аскорбинске киселине, односно витамина C, затим витамина B1 и B2. Према томе, паприка је један од главних извора витамина C у нашој исхрани. Витамина C има у килограму паприке од 0,50 грама до 2,5 грама.

Ако је паприка меснатија, сочнија, крупнија, једрија, зрелија и црвенија - има више витамина и провитамина, љековитија је и кориснија. У зеленој паприци има мање витамина и кетонских једињења, а у црвеној више каротина. Имајући у виду и минералне састојке у паприци, одражавајући на њену меснатију и антицијанину. Паприка подстиче лучење пробавних сокова, а тиме апетит и боље варење. За апетит се користи и супа паприка у прашку у количини од 0,5-2 грама дневно. Може се за апетит користити и паприка у облику тинктуре од љуте паприке у дневној количини од 1-5 грама.

Алкалоид звани капсацин, који се налази у сјемену паприке, изазива црвенило и благу упалу коже, па због тога чист алкалоид или тинктура од љуте паприке користи се у изради масти и других препарата за трљање реуматичних особа и особа које болују од гихта, лумбага и неуралгије. (Буро Ј. Јовановић: Већа и поврће - храна и лек)

СПОРТ

ПОДСЈЕЋАЊА: ПРВА ОДБОЈКАШКА ИГРАЛИШТА У БУДВИ

ОД МАРКОВИЋА ДО “РИЈЕЧНОГ БРОДАРСТВА”

● Игралишта ицијала за једно појединачне ● Поред добре воље била поштребна само ствара рибарска мреже и два, најчешће, дрвена стуба ● На игралишту поред “Ријечног бродарства” рођена идеја о оснивању клуба

Мало је познато да је прво одбојкашко игралиште направљено почетком 1948. године у засеку Марковић, свега пет километара удаљеног од Будве. Наиме, Сељачка радна задруга “Братство и јединство”, од Задружног савеза Црне Горе на поклон је добила одбојкашку мрежу и лопту. Послије посла, трудодана, млади задругари направили су одбојкашки терен, наравно без тачних димензија и прописне висине мреже, на коме су до касно у ноћ пребацивали лопту преко мреже, по правилма које су сами измислили. Недуго затим у Будви је никло пар нових одбојкашких терена, претежно пред почетак туристичке сезоне. Прво од њих, са мрежом направљеном од старе и почијане рибарске мреже, оформљено је на ливади, иза некадашње куће Лукетића.

У листу “Фискултурник” од 12. маја 1950. у рубрици Кратке виести, говори се о изградњи одбојкашког игралишта: “У првомајском такмичењу чланови СД “Могрен” из Будве подигли су игралиште за одбојку и дали 100 добровољних часова за уређење фудбалског игралишта.

У прелиставају сјећања тадашњих заљубљеника у одбојкашку лопту игралиште у Градском парку постало је синоним одбојке као спорта педесетих година на овом дијелу Црногорског приморја.

Медитеранска клима са обиљем сунчаних дана омогућавала је да се одбојка на отвореним теренима може играти од марта до новембра. Поред тога није требало уложити превише труда, а још мање представа да би се саградило одбојкашко игралиште. Поред добре воље, требало је обезбедити само једну ствару рибарску мрежу, у недостатку одбојкашке, два дрвена или метална стуба, дебљи конопац, уколико није било сајле и простор за игралиште кога је тих година у Будви било на претек. Најчешће за једно послиједне игралиште је било спремно за одигравање утакмица.

Игралишта су била по правилу непрописних димензија, а висина мреже на средини терена, без изузетка, нижа од 20-30 центиметара од висине на крајевима.

Драган Кларић

РЕОРГАНИЗАЦИЈА ЕКИПНИХ ТАКМИЧЕЊА У ЦРНОЈ ГОРИ

ЧЕТИРИ ДРУГОЛИГАША СА ПРИМОРЈА

● Првенство у Првој црногорској лиги са десет клубова, почине 7. септембра, а у Другој лиги, са шест клубова, почешком јесени ● Друголигаши ирају турнир у једном месецу, црногорски лигаши пуштају лију

Одлуком Извршног одбора ШС Србије и Црне Горе од 30. маја формирани су четири групе Друге савезне лиге, уместо досадашње две. Републичким савезима је остало да сами регулишу ова такмичења - да одреде број екипа и начин играња. Победници четири групе Друге лиге (Црна Гора, Београд, Војводина и Централна Србија) одијађају квалификациони турнир са којег ће се двије најбоље екипе пласирати у Прву савезну лигу за 2004. годину. Такмичарска комисија Шаховског савеза Црне Горе послала је тога донијелаја, је одлуку о реорганизацији такмичења у Црној Гори.

- Ова година је година преуређења односа у Шаховским савезима Србије и Црне Горе и, заправо, сезона прелазног карактера. Системе такмичења за наредну годину дефинисаћемо са ШС Србије најкасније до 1. септембра. Сагледавајући све аспекте изненадно донесених одлука које захтијевају потпуну реорганизацију такмичења у Црној Гори и водећи рачуна да се ни у чему не повриједе већ стечена права било којег клуба, одлучили смо да Друга савезна лига има шест чланова, Прва црногорска лига десет и Друга црногорска лига седам, с тим да су врата ове лиге отворена за све новоформирane и регистроване клубове - рекао је Милан Никчевић, предсједник Такмичарске комисије ШС Црне Горе.

У Другој савезној лиги - група Црна Гора, играје: старосједиoci Електропривреда Црне Горе (Никшић), Шахматик (Будва) и Корали Морнар (Бар), повратник из Прве лиге Херцегновски шах клуб и најбољи у републичкој лиги Котор и Љубомир Ђурђић (Бијело Поље). Ђелопољци су, иако трећепласирани у Првој црногорској лиги, прилику добили умјесто Даниловграда који је одустао од Друге лиге. Ове екипе одиграју Бергеров турнир у пет кола у једном мјесецу септембра или почетком октобра, о чему ће клубови бити благовремено обавијештени. Из лиге испада најслабије

пласирана екипа. Очекује се да ће четири приморска клуба задржати друголигашки статус.

Прву црногорску лигу чине: Рудар (Пљевља), Даниловград, Будва, Основне и средње коле (Пљевља), “Веселин Бошковић” (Бијело Поље), Никшић, Цетиње, Зета (Голубовић), “16. јун” (Подгорица) и Иванград (Беране). Од овог такмичења одустале су друге екипе прволигаша “Радоње Ђојовића” из Никшића и Мимозе из Тивта. У Првој црногорској лиги биће одигран Бергеров турнир у девет кола као путујућа лига. Прво коло на програму је 7. септембра, али ће сви детаљи везани за ово такмичење, како нас је информисао Марко Марковић, секретар ШСЦГ, бити познати на техничкој конференцији која је заказана за 23. август 2003. у Никшићу.

За другу црногорску лигу за сада је пријављено седам екипа. То су, поред повратника из Прве црногорске лиге екипе “Михаил Таљ” из Служа - Комови (Андиријица), Румија (Бар), Брсково (Мојковац), Ибар (Рожаје), Улцињ и Језеро (Плав). Ове екипе, уколико се више нико не пријави за такмичење, одиграју Бергеров турнир у седам кола као путујућа лига. И ово првенство почине 7. септембра 2003, а остало кола биће одиграно по расореду из Каленара такмичења ШСЦГ.

Истовремено, Такмичарска комисија ШС Црне Горе упутила је Извршном одбору ШС ЦГ предлог за реорганизацију екипних такмичења за 2004. годину. Према том предлогу и Друга савезна лига - група Црна Гора (или група Југ или Квалитетна лига Црне Горе или Премијер лига Црне Горе - назив је још дефинисан) и Прва црногорска лига имале би по осам чланова, с тим што би се друголигашко такмичење играло као Бергеров турнир у седам кола у једном мјесецу, а црногорски прволигаши би играли такође Бергер у седам кола, али као путујућу лигу.

Милан Вујовић

КОШАРКАШКИ КАМП „РАСТИМО“ У ТИВТУ

ДВИЈЕ УМЈЕСТО ТРИ СМЈЕНЕ

Подлога је била неравна и од шљаке, па се често прије, али и за вријеме утакмице, полијевала водом да се прашина не би дизала. Игралиште у Старом граду, смјештено између цркава, било је по много чему специфично. Краћих димензија, са знатно спуштеном мрежом и са линијама обиљеженим фасадним циглом, представљало је непрестану опасност да се неко од играча, приликом скока, повриједи.

Игралиште за одбојку годинама је постојало у насељу Господшина, испред зграде у којој су били смјештени припадници специјалних јединица Војске Југославије звали “кнојевци”. Због скучености и конфигурације терена игралиште је било краће за читавих 2-3 метра. Међутим, то није сметало да се и на таквом игралишту организују турнири уз учешће више екипа. Након, трагичне смрти војника Штимца, који је потрчавши за лоптом пао са зида, високог преко три метра, одбојка се више није играла на том игралишту. Не треба заборавити ни игралиште испред некадашње зграде “Романија” које је лично направио Хранислав-Боко Дејановић.

Са посебном носталгијом и данас се у

Будви говори о игралишту, направљеном почетком шездесетих година, поред зграде “Ријечког бродарства”. Захваљујући Саву Јубиши, тадашњем управнику одмаралишта, ентузијасти Душану Никланићу, одбојкашки “зависници”, прије

свих Саве Свилцица са супругом Душанком, Бранко и Светислава-Цица Брајак,

Никола Вујевић, Душанка Фабрис... направили су игралиште, најљепше у Црној Гори како су са поносом вољели да кажу. Игралиште је било прописаних димензија, са гвозденим стубовима, тачном висином мреже и судијском столицом причвршћеном уз метални стуб, што је био изузетак на одбојкашким теренима у нашој Републици. Управо на овом игралишту родила се нова идеја о оснивању одбојкашког клуба, овај пут под именом “Авали”.

Игралишта су била по правилу непрописних димензија, а висина мреже на средини терена, без изузетка, нижа од 20-30

центиметара од висине на крајевима.

О разлогима који су довели до мањег броја

полазника Живко Брајовић каже:

- Ја ћу рећи једну ствар која је можда некоме промакла. Ми смо четврту годину овде. Од прве године цијена услуга ХТП “Мимоза” је повећана четири пута. Ни десет ни дванаест посто већ четири пута, што је ипак превише за буџет који је код сваке породице опадајући. Према томе то се сигурно имплицира и на број полазника и на квалитет кампа и на све оног што ми желимо и покушавамо да направимо овде у Тивту. Мислим да Тиват као град и ХТП “Ми-

моза” морају много више, не у смислу некаквог свог улагања, али свакако улагања у оно чиме се баве, квалитетан смјештај дјеце, благовремен смјештај дјеце, прецизни договори везани за почетак смјена. То је нешто што очекујемо. Ове године ћemo бити у ситуацији да то разрешавамо до краја по систему да или не више у Тивту.

Непријатно изненађен реаговањем једног од руководиоца кошаркашког кампа “Растимо” у хотелу “Камелија” директор ХТП “Мимоза” Бранко Вукмановић. Тренер и један од организатора кампа, Живко Брајовић каже да постоји реална могућност да камп Растимо посети и ове године једна од највећих звијезда домаће и НБА кошарке, центар Сакрамента, Владе Дијаца. Умјесто три смјене, како је било најављено, кошаркашки камп у Тивту због несугласица са руководством ХТП “Мимоза” које је домаћин младим кошаркашима биће реализован у дјеље смјене до 6. јула.

О разлогима који су довели до мањег броја

полазника Живко Брајовић каже:

- Ја ћу рећи једну ствар која је можда некоме промакла. Ми смо четврту годину овде. Од прве године цијена услуга ХТП “Мимоза” је повећана четири пута. Ни десет ни дванаест посто већ четири пута, што је ипак превише за буџет који је код сваке породице опадајући. Према томе то се сигурно имплицира и на број полазника и на квалитет кампа и на све оног што ми желимо и покушавамо да направимо овде у Тивту. Мислим да Тиват као град и ХТП “Ми-

Ж.К.

НА МЕЂУНАРОДНОМ ТУРНИРУ „ИЗОЛА ПРИ КОШИ“
МАТИЈА ЛУЧИЋ БЕЗ ПРЕМЦА

МАЛИ ТИВЂАНИН У СЛОВЕНАЧКОЈ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈИ!?

За најбољег кошаркаша међународног кошаркашког турнира “Изола при коши” који је одржан од 13. до 15. јуна у словеначком градићу Изоли проглашен је деветогодишњи Матија Лучић из Тивта.

На турниру је учествовало 30 екипа младих кошаркаша рођених 1994. године из Италије и Словеније, а Матија је играо у екипи домаћина. Изоли. Отац Мишко, зајубљеник у игру под обручима и сам кошаркаш некадашњег тиватског Пар-

изана, на позив кошаркашких пријатеља из Словеније Матију је одвео у Изолу и пријавио га за учешће на овом реномираним спортском такмичењу. Одиграно је шест утакмица, а мали плеј-ејкер из Тивта са изразитим кошаркашким “пидигреом” из сусрета у сусрет био је све усјећији.

На турниру се нијесу проглашавали побједници јер је организован ради популаризације и с намјером да дјеца кроз игру

још више заводе кошарку. Матија се показао као најбољи, а да се не би одступило од принципа, дођио је пехар као такмичар из најјудаљенијег мјеста. Терен на коме су одигране утакмице турнира, као и монтажне трибине биле су постављене на градској риви у Изоли, а на јарболу се вијорила и застава Србије и Црне Горе.

Словеначка репрезентација, годиште 1994, најјероватније ће на турниру по Француској, а Матија је добио позив да их појача. Руководство словеначке пионирске репрезентације одлучило је да прати развој тиватског кошаркаша и стручним савјетима помогне у такмичарском израстању овог несумњивог кошаркашког талента.

Матија тренира у кошаркашком клубу Тиват код тренера Предрага Радовића у најмлађој секцији, каже да му је све фазоне показао старији брат Иван, пионирски репрезентативац Црне Горе, најомиљеније вријеме му је оно проведено на популарном тиватском “тенису”, где је постао “инвентар” игралишта. Како ствари стоје кошаркашка породица Лучић добије у најмлађем члану породице и нај

СПОРТ

РУКОМЕТАШИ МОРНАРА ПОНОВО У СУПЕРЛИГИ

КЛУБ ПРЕПУШТЕН САМ СЕБИ

- Играчи ој јануара нису примили било какву надокнаду
- О екипи брину једино већиши првијаштво Њовица Вучковић и секретар клуба Марица Јовићевић
- Уколико нова управа жели да створи млађан рукометни центар на мору, прије свеја, мора да рачуна на играче Још никле у Бару

Најтрофејнији барски спортски колектив из деведесетих година РК Морнар тријумфално је завршио ову сезону у западној групи Прве лиге. Барани су без пораза освојили прво место, савладавши главне ривале Ловћен Цепелин са Цетиња и Будућност из Подгорице по два пута, и код куће и у гостима.

У наредној сезони рукометаши које са клупе предводи тренер Милан Радовић играју у једној од двиге групе суперлиге са по десет екипа. Састави група још нису поznati.

- Оконосницу наше еипе чине Барани: голмани Симић и Милошевић и играчи Поповић, Јоветић, Кујовић, Зоран и Веселин Ивановић, као и појачања из црногорских клубова - Драгнић из Сутјеске, Божковић из Берана, Јанковић из Ловћена и Томовић из Рудара. Надмоћно смо освојили прво место и на паркету демантовали све оне који су тврдили да ова еика Морнара нема перспективу. Сви су од нас дигли руке послије напуштања такмичења у суперлиги, како је тада речено из финансијских разлога, изузев нашег вејчитог пријатеља Њовице Вучковића и секретара клуба Марице Јовићевића.. Председник клуба Жарко Павићевић у јануару је подnio оставку. Од тада нису измирене финансијске обавезе према играчима. Њовица Вучковић муку мучи да нешто промијени, али ситуација је алармантна. Успије је да пронађе тек толико новца да момци који су са стране отптују кући - у једном даху прича Милан Радовић.

По његовим ријечима, овај састав Морнара уз неколико појачања, може да обезбиједи пласман у јединствену суперлигу од десет чланова, која ће стартовати у јесен 2004. године.

- Потребна су нам, за право, само барска појачања - двојица играча на позицији бека и један врхунски пивотмен. Двојицу сјајних пивота по-никлих у Бару Никочевић и Гвозденовић настојимо већ годинама да вратимо у старо јато. Никочевић је прошле сезоне играо за вицешампиона Италије Прато и уколико не настави сарадњу са Италијанима, постоји могућност да каријеру оконча у Морнару. Његово искуство и играчки ауторитет били би нам драгоценни. Гвозденовић је прошле године играо у новосадској Војводини и не знам какав му је тренутно статус. Двојица Барана су

слободни играчи и траже инострани ангажман. То су Добрковић и Деспотовић. Наравно, желио бих да га пронађу, али уколико остану у земљи, врата Морнара су им широм отворена. Они су на врхунцу каријере и уколико нова управа, која би, како сазнајемо, ускоро требало да се формира, намјерава да створи озбиљан клуб, мора, прије свега да рачуна на Баране, афирмисане и у Морнару и у другим клубовима, истиче Радовић.

Кормилар Морнара никако не може да схвати да Беране и Пљевља могу да изфинансирају скупе прволигашке клубове, а не може Бар, привредно знатно перспективнији од ових градова.

- Рукометаши Морнара су одувијек били скромни момци. Тврдим да бисмо са годишњим будбом од 150 до 200 хиљада евра успјешно завршили сезону и ушли у ту десеточлану суперлигу. Сада је прилика. Када се формирају суперлига, Прва "Б" лига од 12 чланова и двиге јединствене групе Друге лиге биће тешко изборити пласман и у Другу лигу, а камоли у суперлигу - наглашава Милан Радовић, некадашњи веома добри пивотмен Морнара, који се прошле године опростио од активног играња и посветио се тренерском позиву.

Милан Вујовић

ПРИМОРАЦ-ЈУГОПЕТРОЛ - ПУНО ПРОМЈЕНА ИЗМЕЂУ ДВИЈЕ СЕЗОНЕ

НОВИ ИГРАЧИ, РУКОВОДИОЦИ, ТРЕНЕР...

Појачања Приморца са директором и предсједником - Славко Гак, Иван Јупановић, Агисилаос Деметриоу и Милан Тичић

ректора клуба Иван Јупановић, спорчки директор је Андрија Поповић, а нови тренер Слободан Мачић.

Што се играчког кадра тиче ангажовани су Милан Тичић и Славко Гак, оба су дошли из Партизана, прве уговоре су потписали Млађан Јановић, Дамир Црепу-

ља и Драшко Бргуљан. Од ватерполиста који су се налазили на трансфер листи слободни су да промјене клуб Марко Кордић и Срећан Барба, а очекује се да Никола Јановић, Небојша Милић и Ненад Вуканић договоре са вођством клуба будући статус.

У сваком случају главни спонзор Југопетrol обезбиједио је за Приморца - Југопетrolово представа да будуће планове, али како ће бити утрошена и колики ће ефекат бити од новог тима који ће водити Слободан Мачић још је рано да се говори.

Д. Давидовић

ПРВАКИЊЕ ЕВРОПЕ, РУКОМЕТАШИЦЕ КРИМ ЕЛЕКТРЕ ИЗ ЉУБЉАНЕ, НА СЕДМОДНЕВНОМ ОДМОРУ У МИЛОЧЕРУ

СА КРОВА ЕВРОПЕ У МИЛОЧЕР

- Ој првој дана знале смо зашто смо дошли у Љубљану - изјавила је Деја Долер • Ој бициклизам, сјлаварења, планинарења до шампионске шашве

Половином јуна, хотел "Маестрал" добио је драге гости, клupske првакиње Европе, рукометашице "Кrim Електре" из Љубљане. Већ након првих минута проведених у друштву ових умјетница рукометне игре, стекнете утисак да се ради о сложној дружини, која добро зна на који начин се осваја рукометни врх Европе, а исто тако како се кроз забаву и одмор прославља титула најбољих на Старом континенту. Најбоље у Европи, како им то у осталом и приличи, за свој седмодневни одмор, изабрали су и најљепшу обалу Европе, прелијепе плаже Милочера и Светог Стефана.

- Овде је "фантазија" како би рекао ваш тренер Пере Милошевић - уз смијех и гласно одобравање осталих играчица Кrim Електре про-коментарисала је љепоте Милочера и Светог Стефана Украјинка Наташа Дерепаско, најбољи стријелац европских првакиња. Одобрање и смијех Словенки прекинула је Бланка Бјатовић, на чистом српском јези-ку:

- Знате шта ми се овдје не свиђа. Није у реду да ноћу нема провода. Таман се загријемо, а музика се гаси. Дајте више музике и зауставите зору хоћemo да ових седам дана продужимо.

За добру атмосферу у екипи задужна је Сандра Колаковић, која је и на неки начин домaćин рукометашица Европе у Црној Гори.

- Кrim Електра је јако озбиљан и организован клуб у коме се све ради са одређеним циљем, а циљ клуба је увијек титула првака Европе. Прије двиге године Кrim Електра је био шампион Европе. Међутим, годину дана послије тога није успио да прође групу, тако да смо ми ове године имали јако тежак задатак да се поново вратимо на европски трон. Увијек сам вољела да тренирам, али ово у Криму је посебна прича. Бициклизам, планинарење по четири сата, сплаварење Сочом... били су саставни дио припрема. Очекивала сам још само скокове са падбраном, а након тога и без падбрана - са смијехом на лицу коментарисала је рад у клубу Сандра Колаковић.

Ми играчице немамо о чему да мислимо. Наше је само да играмо. Сваки детаљ у клубу је кристално јасан. Сваки цент је по договору исплаћен. Припреме су до последњег дана испланиране. Само што нас возови не ударају за вријеме припрема. Довољно је да се рафтингом спустите Сочом па да не пожелите да се више бавите рукометом.

Са најбољим клupskim играчицама Европе није допутовао нико из стручног штаба. Нијесу могли, или нијесу хтели да кваре одмор, може се само наслућивати.

- Кrim Електра неће остати у овом саставу наредне сезоне - каже потпредсједник Маријан Долер. - Рено-вирајемо екипу, не што смо нездовољни са неком од дјевојака, већ што и оне имају своје планове. Што се тиче Сандре Колаковић, она може да бира. Врхунски је одрадила ову сезону. Спремни смо да продужимо сарадњу. Само нека каже да хоће.

Драган Кларић

НА ЦРНОГОРСКОМ ПРИМОРЈУ, ОД 30. МАЈА ДО 2. ЈУНА, ОДРЖАН „9.ИНТЕРСПИД РЕЛИ“

СЛОВЕНЦУ АНДРЕЈУ ЈЕРЕБУ СВЕ ПОЧАСТИ

Само једну секунду и четири десетине заостатка на циљну линију стигао је Горан Асановић са сувозачем Божидаром Веснићем.

На циљну рампу другог такмичарског дана стигла је само 21 посада. Тако је други будвански дан доносио многа изненађења, за Горана Асановића и Божидара Веснића непријатна, који су послије другог круга на стази: Будва-Ластва-Јаз - Побрђе - Росе - Радановићи, послије првог круга имали друго најбоље вријеме. Стазу укупне ду-

жине 261 km са 101,7 km. специјалних испита, возећи три круга, најбрже су превезли Словенци: Андреј Јереб и Миран Каџин (1:06:50,2).

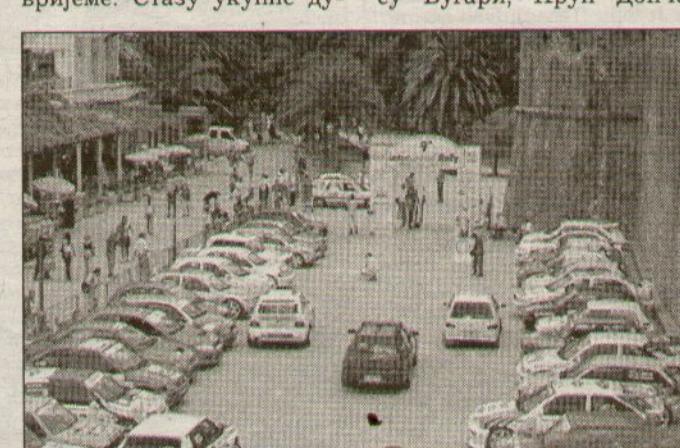
Послије три дана јурњаве трасама Црногорског приморја и вратоломних војног ловћенским серпентинама тријумфом Словенца: Андреја Јереба и Мирана Каџина (2:10:56,2) завршен је "9. Интерспид рели Будва 2003" Победничком двојцу из Словеније имали друго најбоље вријеме за петама били су Бугари; Крун Дончев

Румен Манолов (2:13:03,2).

У Класи АБ најбржи је био Турчин Недад Авч са сувозачем Озденом Јилмазом (2:14:47,1). У Класи А5 радовали су се Бугари Јулијан Ников и Стефан Каџаков (2:37:37,2). У Класи Н4 поново су тријумфовала Словенци овај пут: Митја Клеменчић са сувозачем Корнас Серле (2:15:49,7). У Класи Н3 водила се неизвјесна борба за сваки педаљ трасе. Ипак на крају побједнички пехар завршио је у рукама најбољих возача: Владана Петровића и Срећана Кондића (2:29:21,7). Из Будве за Софију Бугари су се вратили са прегршт пехара, али и вриједних бодова с обзиром се овај рели бодојао и за Шампионат Бугарске.

У Класи Н2 тријумфовала је Бугарска посада: Емил Данев и Валентин Бонев (2:35:25,2). Класи Н1 прва три мјesta освојиле су посаде из Србије и Црне Горе. Најбоље вријеме постигли су: Горан Димитријевић и Горан Станић (2:35:53,1).

Д. Кларић

СПОРТ

ПРЕДСЈЕДНИК ЦРНЕ ГОРЕ ФИЛИП ВУЈАНОВИЋ СА ВАТЕРПОЛО РЕПРЕЗЕНТАТИВЦИМА – ПРВАЦИМА ЕВРОПЕ

ЗЛАТНИ ИЗ КРАЊА СА ПРЕДСЈЕДНИКОМ НА ШКВЕРУ

• Показали суће вишештво, фер-плеј, показали суће најбољи амбасадори Србије и Црне Горе – истакао је предсједник Црне Горе Филип Вујановић у разговору са нашим ватерполистима

Златни ватерполисти из Крања, који су на импозантан начин одбрали титулу првака Европе, петодневне припреме, пред почетак квалификационог турнира Свјетске лиге, који је одигран у Будимпешти, одбрали су у Херцег Новом. Након завршеног посљедњег тренинга, у граду клупског ватерполо првака државе, у сријedu вече 26. јуна, у кафе ресторану "Спорт" на херцегновском "Шкверу", предсједник Црне Горе Филип Вујановић сусрorio се са најбољим ватерполистима Старог континента.

Изузетан је спортски успјех освојити титулу првака Европе, ви сте то учинили, али ви сте и одбрали титулу што је још већи подвиг. Радост тог подвига је и радост свих нас. То су доказали на доцецима у Београду и Херцег Новом сви пријатељи спорта. Ја жељим да вама и ватерполистима Хрватске искажем поштовање за понашање у базену и ван њега, где сте показали витештво, фер-плеј, где сте коначно показали да сте амбасадори Србије Црне Горе и Хрватске. Где сте показали добар мост пријатељства, добро сусјеске односе Србије Црне Горе и Хрватске. Такође сте упутили и поруку онима који су се определили за бруталност, насиље, варварство и деструкцију, да такав начин мора да оде у прошлост и да се заувјек архивира. Упућујем честитке и ВС СЦГ који се определио да апелује да се не казне спортисти Хрватске, јер су и они осудили то насиље и показали да припадају једном врху Европе – истакао је предсједник Црне Горе Филип Вујановић и изразио очекивање да ћемо се сви заједно радовати новој медаљи са Свјетског првенства, надамо се златној.

Капитен "златних делфина" из Крања Владимира Вујасиновић, у знак сјећања на заједничко дружење на "Шкверу" предсједнику Филипу Вујановићу уручио је симболич-

чан поклон – спортску торбу.

– У Херцег Новом смо одбрали велики посао. Успјели смо да освежимо екипу и припремимо је за предстојеће обавезе на Свјетском првенству које

се игра већ у јулу мјесецу у Шпанији и Свјетској лиги у Њујорку – изјавио је савезни селектор Ненад Манојловић послије посљедњег тренинга у Херцег Новом.

Д. Кларић

градоначелник Ђуро Тетковић.

Радост ватерполиста и њиховог тренера била је велика, што то је и разумљиво, а навијачи Јадрана створили су атмосферу као да је утакмица Јадрана која пуно одлучује. Даље, "злато" на европском првенству и велики допринос који су дали млади ватерполисти Гојковић, Јокић и Злоковић потврда су добре оријентације селектора Ненада Манојловића на млади талас који стиже из Новог и који је уз титулупрвака државе, то, стигао и до европског трона.

По доласку Гојковића, Јокића и Злоковића, на аеродром у Тивту, заједно са Поробићем, јер су Шефиковић и Блажевић остали, због породичних обавеза, у Београду и Бечеју, колони са заставама и другим навијачима реквизитима стигла је пред зграду општине Херцег-Нови. На тераси зграде општине, пред пријатељима ватерпола који су били испред зграде "златне" Поробића, Злоковића, Гојковића и Јокића дочекали су општинске функционери, а ријечи честитке и поздраве у име града упутио је

Д. Давидовић

У ХЕРЦЕГ НОВОМ СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉЕНА ЗЛАТНА МЕДАЉА ВАТЕРПОЛИСТА НА ПРВЕНСТВУ ЕВРОПЕ У КРАЊУ

НОВЉАНИ ПОКУПИЛИ „ЗЛАТО”

На првенству Европе у ватерполу, које је 15. јуна завршено у Крању, ватерполисти Србије и Црне Горе савладали су, у финалу, селекцију Хрватске 9 : 8 и тако, по трећи пут, донијели златну медаљу купија ватерпола у Београду. Славље највиши побједе било је еуфорично чак и пренаглашено, а у Београду и Новом Саду преизвишо спортивске радости. Али, славило се у Херцег новом, Котору, Тивту, Будви, Подгорици и другим мјестима. Спорт је опет усталасао широке масе...

Посебно је било весело у Херцег новом, јер су четири играча Јадрана – Шефиковић, Гојковић, Јокић и Злоковић са тренерима Поробићем и Блажевићем били у победничкој еки-

(НЕ)ОЧЕКИВАНА ОДЛУКА ОК БУДВАНСКА РИВИЈЕРА

ПОНОВО БЕЗ ЕВРОПЕ

• Другу годину за редом будвански одбојкаши одустали су од утакмице у Лиги најбољих европских клубова због недостатка финансијских средстава

Освојеним другим мјесецом на крају првенства и националним Купом одбојкаши Будванске ривијере "зарадили" су право наступа у Лиги шампиона, престижном европском такмичењу. Међутим, другу годину за редом ту "привилегију" Будвани нијесу искористили. Наиме, посљедњег дана предвиђеног за пријаве екипа за наступ у европским куповима, представници освајача Купа и вицешампиона државе, нијесу се појавили у канцеларији ОССЦГ, што је практично значило и поновно одустање од наступа у Лиги најбољих. Поред Будвана, такву одлуку донијело је и руководство ЖОК "Лука Бар". Тешко је рећи шта је све мотивисало членнике Будванске ривијере да се поново одлуче на овакав корак. Прије почетка првенства, само најбољи

другачије размишљање.

- Одлуку да и ове године не учествујемо Лиги најбољих донијели смо тешка срца, али другог решења нијесмо имали. До посљедњег дана борили смо се да обезбедимо потребна финансијска средства за наступ у овом престижном међународном такмичењу. Да смо били сигури да не можемо обезбедити потребне услове за излазак у Европу, о томе бисмо благовремено обавијестили канцеларију ОССЦГ, како би се Млади радник из Пожаревца који је заузео наше место имао више времена да се припреми за учешће у ЦЕВ купу... Међутим, шта је ту је, сада нам остаје да се све снаге усмјеримо на обавезе на домаћој сцени – изјавио је директор Будвана Јелко Ђорђевић.

Драган Кларић

ВЕЛИКЕ СЕОБЕ У БУДВАНСКОЈ РИВИЈЕРИ

• Ог прошлогодишње прве поштаве за сага само сијуран Драјан Рисшић

• Владимира Байшез најзвучније појачање "мајстора с мора"

(Не)очекивано у прелазном року, који је још у току, актуелни освајач Купа и вицешампиона државе могао би остати без готово читаве прошлодијашње прве поставе. Задовољно свијетло да бирају нове средине први су добили Часлав Перецовић и Илија Николић. Недуго затим из Новог Сада стизале су вијести да ће либеро Васа Мијић у наредној сезони носити дрес "панонских морнара". Послије сазнања да ће у наредном првенству мјесто првог техничара бити резервисано за младог Милоша Маровића, Синиша Гавранчић није се задовољио улогом резервног техничара, па је спаковао кофере и напустио Будву. До када знаће се убрзо. Прелазак Младена Мајдака, громогласног коректора Будвана, у Будућност изазвала је велико разочарање код будванских "гусара". И други средњи блокер Милан Марковић, који се налази на припремама препрезентације, налази се у недоумици. За овог врсног и дооказаног одбојкаша заинтересовани су многи клубови, а међу њима и он из водећих одбојкашких европских земаља. И док многи напуштају, или се спремају да напуште Будву, нови Будвани у дојадашњем прелазном року постао је само бивши вишеструки препрезентативац Владимира Батез који је ангажован на позицију основног примача. Међутим, након одласка Мајдака у Будућност сасвим је извјесно да ће Батез у дрежу Будванске ривијере заиграти на упражњеном мјесту коректора, на коме је са великим успехом играо у дресу препрезентације. И док чланци клуба покушавају да са "сиромашног" одбојкашког тржишта пронађу адекватна појачања, тренер Цветко Пајковић са комбинованим саставом свакодневно тренира. Међутим, након свега што се бар за сада дододило у прелазном року, више него је извјесно

Одлазак убојиштог коректора: Младен Мајдак

Највеће појачање: Владимира Байшез

да се Будванска ривијера у овој сезони унапријед одрекла борбе за шампионску титулу. До краја прелазног рока, додуше, много тога може да се промијени.

Д. Кларић

МАРКЕТИНГ

КЊАЗ МИЛОШ АД
 БУКОВИЧКА Бања - АРАНЂЕЛОВАЦ
 ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР
 БУДВА

**Минерална вода
Сокови**

ПИЊА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

Продајни центар у Ластви грдаљској
тел. (086) 451-297, факс 452-518

Дисконт у Будви, ЦДС Подкошљун
тел. (086) 452-378

*Doo "Elektrojug"
Vila*

PINKI

Samo za vas 365 dana u godini!

**** ЕКСКЛУЗИВНО **
** КВАЛИТЕТНО ****

**** ЕДИНСТВЕНО ****

*** смјештај**

*** ishrana**

*** нак. кухinja**

*** одјеждање**

*** свадбе**

*** пос. руčкови**

www.vilapinki.co.yu

086/452-300

086/451-344

BUDVA

SCI

VAŠ PARTNER

SHOP COMMERCE INTERNATIONAL

JUGODRVO RADANOVICI (082) 325-271
RK "KAMELIJA" KOTOR (082) 325-682
RK "BEOGRAD" BIJELA POLJE (084) 32-350

U SALONIMA НАМЈЕШТАЈА:

- SPAVAЋЕ SOBE
- GARNITURE
- KUHINJE
- TEPIŠI I ITISONI
- KANCELARIJSKI НАМЈЕШТАЈ
- LUSTERI I BIJELA TEHNIKA

ZA GOTOVINSKO PLAĆANJE 5-10% POPUSTA
KREDITI NA 12 MJESECI BEZ УЧЕШЋА

VAŠ SCI BUDVA

*Konoba
DONNA*

Konoba Donna je tokom 30 година
традиције постала симбол доброг укуса за
љубитеље рибљих специјалитета.

Телефон за rezervacije:

086/ 451-531

069-330-332

U srcu gradske luke.